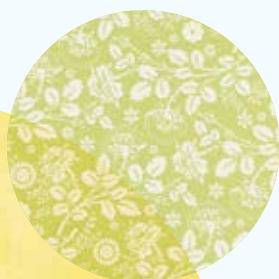




Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje

1963 - 2013

Nekoč je bil začetek...



...danes jih je 50.



# Vsebina

## 1. sklop

O nas so povedali 2 - 15

## 2. sklop

Zgodovina MDGN Velenje 16 - 39

## 3. sklop

Delo MDGN Velenje danes 40 - 46

Društvo smo ljudje 47 - 56





*Bojan KONTIČ,  
župan MO Velenje*

**S**poštovani, vsem članicam in članom Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje ob 50-letnici delovanja društva iskreno čestitam. V teh petih desetletjih ste dosegli številne uspehe. Od skromnih začetkov, ko je društvo ustanovilo 27 gluhih oseb, se je vaše članstvo razširilo na več kot 400 gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. S svojim delovanjem pokrivате kar deset občin Zgornje Savinjske in Šaleške doline.

Še posebej vam moram čestitati za raznolike dejavnosti in posebne socialne programe, ki jih izvajate v dobrobit vaših članov, njihovih družin in tudi celotne skupnosti. Pri tem ste zelo uspešni. Pomembno je, da velik poudarek namenjate aktivnostim, ki krepijo samopodobo posameznikov. Prav tako je več kot dobrodošlo, da ljudem omogočate dostop do številnih informacij, ki so, še posebej za člane vašega društva, izjemnega pomena.

Veliko energije vlagate v to, da poskušate gluhoto približati širši populaciji, da splošno javnost ozaveščate o težavah, s katerimi se soočajo gluhi in naglušni. Tako redno, že od leta 1985, organizirate tečaje slovenskega znakovnega jezika in se udeležujete prireditve, na katerih predstavljate delovanje društva. Zelo vesel sem, da ste se udeležili tudi lanskega Festivala prostovoljstva in prireditve Velenje se predstavi, ki jo že tradicionalno pripravljamo ob občinskem prazniku. Marsikdo od obiskovalcev prireditve se je ob predstavitvi vašega društva prvič srečal z znakovnim jezikom.

V Mestni občini Velenje se zavedamo, da je ena naših nalog zagotavljanje enakih pravic in možnosti vsem občankam in občanom, tudi tistim s posebnimi potrebami. Precej truda, energije pa tudi finančnih sredstev vlagamo v ustvarjanje okolja, ki bo čim prijaznejše do vseh družbenih skupin prebivalcev in jim bo ponujalo možnosti za kakovostno

življenje. Tega načela se poskušamo držati tudi pri izgradnji objektov. Tako smo v obnovljeno dvorano velenjskega Doma kulture namestili indukcijsko zanko, ki gluhim osebam omogoča nemoteno spremljanje prireditev. Tudi pri načrtovanju drugih občinskih projektov bomo v mislih imeli osebe s posebnimi potrebami. Kulturne ustanove bomo gluhim, naglušnim in ljudem, ki so ovirani na kakšen drugačen način, približali tudi s pomočjo evropskega projekta CLEAR. S sredstvi, ki smo jih uspeli pridobiti v okviru tega projekta, smo že organizirali tečaj znakovnega jezika za zaposlene v kulturnih institucijah, v prihodnje pa bomo za različne uporabnike prilagodili tudi predstavitvena gradiva.

Hvala, ker ste v oporo vašim članom in njihovim bližnjim ter poskušate po svojih najboljših močeh pomagati. Zagotovo se je lažje soočati z življenjskimi izzivi, ko veš, da se lahko vedno obrneš na nekoga, ki te razume in ti je pripravljen pomagati. Pogosto je dovolj le prijazen pogled, prisrčen nasmeh in sprejemanje drugačnosti.

Verjamem, da boste z uspešnim delom nadaljevali tudi v prihodnje.

Vse dobro vam želim in srečno!





*Darko MENIH,  
župan Občine Šoštanj*

Kako čista je pot sonca.  
Nobene sledi za njim in ne strahu pred njim.  
Vsem enako se razdaja:  
drobni bilki, hrastu, gori, morju, reki, živali in človeku.  
Za vse enako sije.  
Kdaj bo človek žarek in ne tiran človeku?

(Rudi Kerševan)

**R**edko se v vsakdanjem življenju srečujemo s problematiko ljudi z motnjami sluha, še posebej zato, ker na zunaj ta okvara ni vidna. Iz mojih pedagoških izkušenj, kot športni pedagog in ravnatelj, vem, da imajo otroci in kasneje odrasli s to okvaro številne probleme, kadar se želijo vključiti v vsakdanji svet okoli njih. Res je, da so prevajalci in nenehno razvijajoča se sodobna tehnologija vsem v veliko pomoč, toda brez razumevajoče okolice tako otroku, kot kasneje odrasli osebi, ostaja občutek manjvrednosti. Naša zakonodaja ima na tem področju še veliko pomanjkljivosti in ni dovolj, da na to opozarjajo samo društva. V to problematiko bi se morala pogosteje vključevati tudi širša javnost. Verjetno to, da je v Sloveniji malo gluhih, le še otežuje delo vaših društev.

Občina Šoštanj poskuša s svojimi dotacijami vsaj na skromen način pomagati k boljšemu delovanju društva. Zavedamo se, da se zaradi invalidnosti soočate z manjšimi zaposlitvenimi možnostmi, s problemi socialne in psihološke vrednosti in ohranjanja svojega dostojanstva. Vsi imamo pravico do življenja v normalnih življenjskih pogojih.

Ob vaši 50-letnici delovanja vam čestitam v imenu Občine Šoštanj in v osebnem imenu.



*Janko KOPUŠAR,  
župan Občine Šmartno ob Paki*

**Z**drav človek si težko predstavlja, kako živijo tisti, ki se spopadajo z različnimi težavami oziroma motnjami zdravja, ki predstavlja največjo človeško dobrino. Prav zaradi tega je delovanje vašega društva še kako pomembno. Vse aktivnosti, ki jih izvajate, teh pa ni malo, bogatijo vaše življenje, ga na nek način olajšujejo in plemenitijo. Društvo s svojim delom prispeva pomemben delež k družbenemu življenju in standardu celotne Savinjsko-Šaleške regije, ki jo pokrivate.

V Občini Šmartno ob Paki se zavedamo vašega poslanstva in podpiramo vaše delovanje. Znana nam je požrtvovalnost aktivistov in strokovnih služb ter zadovoljstvo vaših članov. Poleg družabnega življenja prispevate pomemben delež tudi na strokovnem področju in s tem izboljšujete položaj slušno prizadetih v celotni družbi. S svojim opozarjanjem na pomanjkljivo zakonodajo pa širši javnosti in nosilcem odločanja sporočate, da ste aktiven in odgovoren del naše skupnosti.

Ob praznovanju visokega jubileja vam iskreno čestitam za opravljeno delo v preteklosti. Želim vam, da še naprej opravljate plemenito poslanstvo društva in krepite medsebojno povezanost.



*Ivan SUHOVERŠNIK,  
župan Občine Mozirje*

**V**saka obletnica je dragocena – pa naj bo manjša ali večja. Seveda pa daje poseben čar, če je obletnica Abrahama. 50-letnico obhaja letos Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje.

V tej obletnici se skriva veliko dobrega, lepega in plemenitega. Obletnica odseva ogromno prostovoljnega dela, naporov, pa tudi radosti.

V društvo so vključeni tudi člani iz naše občine. Preko različnih aktivnosti in programov se tudi naši člani lažje prebijajo skozi življenje tihote.

Ob obletnici izražam občudovanje in zahvalo, hkrati izrekam iskrene čestitke. Tako naprej!





*Majda PODKRIŽNIK,  
županja Občine Nazarje*

**S** poštovani člani Društva gluhih in naglušnih, Upravni odbor, sekretarka! Zahvaljujem se za povabilo k prispevku v Vašem biltenu ob 50. obletnici vztrajnega in zgledega delovanja. S tem, ko delujete v 10 občinah SAŠA regije, nas vse povežete. Nas in širšo slišče javnost opozarjate, da ste med nami in nas boste sprejeli, bodrili in nam pomagali, če bomo to potrebovali.

V teh letih se Vam je pridružilo 400 članov, od tega 15 iz Občine Nazarje. Vaše delo je opazno, saj organizirate vrsto različnih dejavnosti, nudite samopomoč, aktivni ste na različnih družbenih področjih in skušate svojim članom omogočiti čim bolj normalno vključevanje v vsakdanje življenje. Pomagate organizirati medsebojno znakovno sporazumevanje, kar je še posebej pomembno pri nevsakdanjih težavah in dogodkih.

Vsi mi, ki nimamo težav s sluhom, si težko predstavljamo življenje brez slišanja. Pogledamo Vas in navdame nas s pozitivizmom, voljo do življenja, neizmerno energijo. Hvala VAM. Vztrajajte.

Za 50 let delovanja društva Vam iskreno čestitam v imenu Občine Nazarje, želim Vam še vsaj nadaljnjih uspešnih 50 let delovanja. Naj bodo zastavljeni cilji doseženi, predvsem pa naj članom služi zdravje. Po svojih zmožnostih Vam bo Občina Nazarje še naprej stala ob strani. Lepo praznujte in veliko lepih trenutkov Vam želim v prihodnje.



Vinko JERAJ,  
župan Občine Rečica ob Savinji

**P**rav vesel sem bil povabila Medobčinskega društva gluhih in naglušnih k pripravi prispevka ob 50-letnici tega društva. Zakaj? V prvi vrsti zato, ker poznam častljivo zgodovino društva in izjemno aktivnost članov v vsem času njegovega delovanja. Potem zato, ker sem osebno prepričan, da nam združevanje v različne skupine daje priložnost za druženje, izmenjavo izkušenj, pridobivanje poznavanja in znanja ter pomoči, pa tudi prepoznavnost in moč in ker lahko zaradi naštetega tudi do Medobčinskega društva gluhih in naglušnih izrazim izjemno simpatijo. Seveda pa tudi zato, ker lahko članom, vodstvu in podpornikom društva ob jubileju čestitam in javno izrazim spoštovanje do njihovega dela in rezultatov.

Res je, da okolica gluhe in naglušne pogosto prezre, saj je njihova invalidnost nevidna. Z nekoliko več pozornosti pa opazovalec takoj ugotovi, da se že v naši Občini našteje kar nekaj oseb s tovrstno invalidnostjo. Iz Rečice prihaja tudi aktualna sekretarka društva, zaradi česar se ime društva izgovarja pogosteje. Občina tudi skromno finančno podpira delovanje društva.

Vsem članom društva ob lepem jubileju želim zdravja, uspešnega delovanja in veliko pozitivne energije.



*Stanko OGRADI,  
župan Občine Gornji Grad*

**L**judje se rojevamo in prihajamo na svet in ta svet tudi zapuščamo. Mnogokrat nam je že v zibel položena naša življenjska usoda in resničnost, s katero smo v življenju prišli v stik. Vendar človek mora biti močnejši od svoje usode ter vsak dan stati pred odločitvijo, da bo iz svoje usode, mogoče iz svoje drugačnosti, napravil svoj notranji uspeh. Zato pa so potrebni dobri in prijazni medčloveški odnosi, ne glede na kateri ravni življenja, najsi bo na osebni, družinski, prijateljski ali društveni.

Ob praznovanju 50. obletnice delovanja vašega Medobčinskega društva Vam v imenu občanov Občine Gornji Grad in svojem imenu iskreno čestitam ob vašem praznovanju ter se vam zahvaljujem za ves dosednji trud in pomoč, ki ste jo opravili do svojih članov. Vaše humano in koristno delo pa naj tudi vnaprej daje spodbude v življenju ljudem pri ovirah, s katerimi se srečujejo.





*Franjo NARALOČNIK,  
župan Občine Ljubno*

**O**bčina Ljubno z veliko pozornostjo in precejšnjo mero pomoči spremlja delo različnih društev znotraj lokalne skupnosti, kakor tudi tistih s sedežem izven občine. Njihova pripravljenost, žrtvovati prosti čas, je še vedno živa vrлина, ki marsikje že zamira.

Med društvi, ki so prepoznavna po svoji marljivosti in inovativnosti različnega in koristnega ustvarjanja, je zagotovo tudi Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje. V zadnjih letih dela društvo velike korake napredka v ustvarjanju možnosti, da se osebe z okvaro sluha lahko povsem enakovredno vključujejo v življenjsko in delovno okolje ter se povezujejo v družabno življenje. Letos zaznamuje društvo 50 let delovanja, v katerih se nedvomno prepleta veliko izkušenj, znanja, uspehov in lepih spominov.

Ob visokem jubileju, 50-letnici, izrekam iskrene čestitke vodstvu društva in vsakemu članu posebej z iskreno željo, da društvo ohranja svoje poslanstvo tudi v prihodnje.



*Ciril ROSC,  
župan Občine Luče*

**I**skrene čestitke Medobčinskemu društvu gluhih in naglušnih Velenje ob 50-letnici uspešnega delovanja! S prizadevnim delom ustvarjate pogoje in možnosti, da se lahko osebe z okvaro sluha čim bolj enakopravno vključujejo v življenje. Seveda pa je za ta cilj potreben tudi posluš širše skupnosti in ne samo članov društva. Naše sodelovanje tako traja že vrsto let. V čast in ponos nam je, da smo lahko bili majhen del te velike zgodbe in da smo lahko na ta način skupaj uspešno presegli marsikatero oviro. Občutek, da nisi sam, je namreč neprecenljiv in daje človeku dodatno voljo in moč.

V imenu Občine Luče in v svojem imenu želim društvu, da bi se tudi v prihodnje tako uspešno spopadalo z izzivi, ki so pred njim. Tudi v prihodnje bomo društvu pomagali po svojih najboljših močeh, da bo le-to lahko še z večjim optimizmom načrtovalo in izvajalo prihodnje korake.





*Alojz LIPNIK,  
župan Občine Solčava*

**Z**a vami je petdeset let plemenitega dela. S svojimi aktivnostmi omogočate gluhih in naglušnim lepše življenje, slišočim pa sporočate, kako sprejemati, pomagati ljudem z okvaro sluha. Društvo s svojim prizadevnim delom bogati življenje nas vseh.

Naj bo praznovanje priložnost za čestitko in zahvalo članom društva, še posebej tistim, ki ste se za skupno dobro najbolj trudili. Želim Vam še naprej dobro delo, veliko zadovoljstva in tesnega sodelovanja.





*Frida PLANINC,  
predsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije*

**G**luhota je nevidna očem opazovalca. Opazna postane šele takrat, ko gluha oseba vzpostavi stik s slišječim ali obratno. Takrat se pokaže vsa nemoč komunikacije. Jezik gluhih je znakovni jezik in šele na drugem mestu pogovorna slovenščina. Informiranje je temeljna pravica človeka in gluhi so bili dolga leta zapostavljeni in prezrti.

Gluhi in naglušni smo v Sloveniji združeni v društvih gluhih in naglušnih, kjer imamo enake pravice. V društvih zaposleni sekretarji opravljajo za nas vse tiste zadeve, ki jih sami zaradi komunikacijskih ovir ne moramo opraviti. Društva gluhih in naglušnih so naš drugi dom, saj tam nimamo problemov s komunikacijo. Tam potekajo različni programi za ozaveščanje v vsakodnevem življenju, vedno prilagojeni osebam z gluhoto ali naglušnostjo.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje obstaja že dolgo, saj letos praznuje 50 let delovanja v korist invalidov sluha. V petdesetih letih obstoja se je v društvu izvedlo veliko programov za premagovanje situacij, ki jih poznajo le osebe, ki živijo v svetu tišine. Za gluhe je v današnji informacijski družbi življenjsko pomembno, da so nam informacije na voljo v našem jeziku, to je v slovenskem znakovnem jeziku. Podobno velja za naglušne, ki imajo nekaj ostankov sluha, da jim slušni aparat, indukcijska zanka ter drugi tehnični pripomočke omogočajo enakovreden dostop do informacij. Prav tako imajo pravico do posebnih prilagoditev tudi osebe z gluhoslepoto in osebe s polževim vsadkom. Človek kot socialno bitje potrebuje druženje in komunikacijo v družbi, v kateri živi in dela. Namen društva je prostovoljno združevanje članov. Cilj tega je vključitev v družbo brez ovir in nediskriminatorno do oseb z gluhoto ali z drugo obliko okvare sluha in v kateri dosegamo enake možnosti. Ob petdesetletnici delovanja Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje Vam v imenu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in v svojem imenu čestitam in želim še naprej odličnega sodelovanja v korist vseh uporabnikov.



*Franc FORŠTNER,  
predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje od marca 2013*

## Ob petdesetletnici delovanja našega društva

**31.** marca davnega leta 1963, ko se je zima počasi začela poslavljati, pomlad pa prebujati, takrat se je začelo ustanavljati naše društvo. Narava se je počasi predramila, vse je ozelenelo, ptički so zažvrgoleli, za naše takratne člane pa se je prižgal plamen upanja z ustanovitvijo Društva za gluhe in naglušne. Po pogovoru s starejšimi člani sem izvedel, da so le-ti na začetku prihajali v društvo peš ali s kolesi, pozneje pa tudi že s prvimi motorji. Vsakič, ko so se srečali, je med njimi vladalo veselje in sreča, število članov pa je naraščalo iz dneva v dan. Danes pa mineva že skoraj 50 let delovanja društva, kar je seveda prav poseben jubilej in lep dosežek.

Ob tej priložnosti pa bi rad povedal tudi nekaj o sebi in svoji izkušnji. Že v rani mladosti sem izgubil sluh na obeh ušesih, ostali so mi le ostanki sluha na desnem ušesu. S svojo gluhoto sem se tako soočil zelo kmalu, vendar takrat za društva, ki so obstajala, na žalost še nisem vedel. Kot mladega kmečkega fanta me je mati prvič peljala v Društvo gluhih in naglušnih v Celje, kjer sem si še posebej zapomnil gospoda Adama. Zame je to bila izredno lepa izkušnja. Kasneje me je pot popeljala v občino Šmartno ob Paki in tako sem sčasoma spoznal ljudi v Velenju, ki so bili vključeni v Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje. Kmalu sem se pridružil tudi sam in tako vseskozi ostal član tega društva. Na začetku sem v društvo prihajal bolj poredko, saj mi služba, družina, dom in ostale obveznosti niso dopuščale, da bi društvu naklonil več prostega časa. Še zdaj se dobro spomnim, kako sem rad prihajal v belo stolpnico, ki je stala na križišču v Velenju. Ko pa sem nekoč prišel tja in so bila vrata zaprta, sem

postal zelo žalosten, saj sem čutil, da sedaj del mene manjka. K sreči sem kaj kmalu dobil pošto, da društvo deluje na novi lokaciji, tam, kjer je še danes.

Šele sedaj, v zadnjih treh letih, sem sprejel vse izive in delo, ki ga je v društvu treba opravljati. Že prejšnja sekretarka društva Marjana me je predlagala v upravni odbor ter za podpredsednika društva in funkciji sem z največjim veseljem sprejel. Dela v odboru sem se lotil skrbno in z vso odgovornostjo. Na začetku mojega delovanja sem samo pomagal pri raznih zadolžitvah, potem pa sem društvu po svojih najboljših močeh doprinal čedalje več. Vse aktivnosti, ki sedaj potekajo v društvu, pripomorejo k boljši ozaveščenosti vseh članov. Pomaga pa jim tudi doseči večjo samozavest, da nimajo težav pri vključevanju v vsakdanje življenje in delo. Gluhota in naglušnost sta sicer nevidni, vendar sta zelo hudi telesni okvari. Najbolj sem vesel, če so člani zadovoljni in radi prihajajo v društvo. Vsi, ki so kdajkoli delovali v našem društvu, so se trudili po svojih najboljših močeh in vem, da so skupaj premagali marsikatero oviro. Omenil bi rad tudi zgledno sodelovanje društva z vsemi občinami, ki jih društvo pokriva. Upam in želim, da tako tudi ostane in da morebiti sodelovanje še izboljšamo. Pohvalno je tudi, da se prav tako izboljšuje obveščanje članov o vseh aktivnostih društva. Lepo sodelujemo tudi z Zvezo gluhih in naglušnih Slovenije. Lahko trdim, da je društvo uspešno na veliko področjih. V okviru socialnih programov nudimo uporabnikom veliko stvari, med drugim osebno pomoč in pomoč družinam. Izvajamo delavnice, izobraževanja, predavanja ter razna usposabljanja. Ne smem pa pozabiti omeniti tudi družabnih srečanj, kulturne in športne dejavnosti, informiranja in skupine za samopomoč Barbara. Osnovna naloga našega društva je, pomagati drugim, saj na ta način razbremenimo veliko ostalih javnih institucij. Lepo bi bilo in želimo si, da bi tudi država imela več posluha za nas, saj se že nekaj časa ukvarjamo s pravicami za gluhe, naglušne osebe in osebe z polževim vsadkom ter z drugimi okvarami sluha, ne dobimo pa takšne podpore, kot bi si jo želeli.

Ob koncu mojega pisanja pa bi se želel zahvaliti vsem, ki so v teh petdesetih letih uspešno delovali v našem društvu ter vsem, ki ga imate radi in nam pomagate, da sploh lahko deluje. Brez vas ne bi bili to, kar smo, saj društvo smo vsi, ne samo jaz ali samo ti. Kako pa bo društvo delovalo v naslednjih letih, je seveda odvisno od nas samih ter od našega ravnanja in medsebojnega sodelovanja.

Želel pa bi dodati še naslednjo misel: »Ne sliši najmanj gluhi, ampak tisti, ki noče slišati. Ne obstoji hujša gluhot, kot je gluhot tistega, ki preprosto noče slišati.« Zato si nikoli ne smemo zatiskati oči in ušes pred težavami drugih, vedno obstaja način, da jim pomagamo. Le želeli si moramo.

# Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje...





...od njegove ustanovitve  
leta 1963 do danes





*Zgodovinske podatke zbrala:  
Vlasta FLORJAN,  
članica društva, vključena v javna dela*

## Začetki ustanavljanja društev za gluhe in naglušne

V času pred drugo svetovno vojno so se ljudje, ki so imeli različne oblike invalidnosti, borili za osnovno preživetje, za osnovno človeško dostojanstvo. Tudi osebe z okvaro sluha so bile v tem zgodovinskem obdobju izkoriščane in potisnjene na rob družbenega dogajanja.

Čas po drugi svetovni vojni je bil na Slovenskem prelomen v tem smislu, da je gluhim omogočil združevanje v lastne organizacije in društva, v katerih so lažje reševali problematiko, povezano z gluhoto in naglušnostjo. A ko danes gledamo nazaj v najzgodnejše začetke delovanja teh organizacij, vidimo, da je cilj pot in pot je cilj. Družbene spremembe nenehno prinašajo nove izzive, nove načine, nove prepreke. Prizadevanja za razvoj učinkovitejših sredstev za doseganje ciljev pa kažejo na to, da smo še vedno na poti k ciljem.

»Ni dovolj delati korake, ki bodo nekega dne pripeljali do cilja, vsak korak mora biti sam po sebi cilj in nas hkrati voditi naprej.«

(Goethe)

## Ustanovitev lastnega društva za gluhe in naglušne

Leta 1948 je bil v Celju ustanovljen Okrajni ljudski odbor oglušelih za Celje in okolico, ki je vključeval tudi ljudi z okvaro sluha iz Zgornje Savinjske

in Šaleške doline. Zaradi preobsežnega teritorialnega področja in velikega števila članov odbor sčasoma ni več zmožal zadovoljivo opravljati svojega dela. Prav tako je bilo srečevanje članov oteženo zaradi velike oddaljenosti od kraja bivanja do društva. Gluhi in naglušni iz Občin Velenje in Mozirje so zato začeli razmišljati o ustanovitvi lastne organizacije. **Leta 1963** so tako na pobudo takratnega celjskega tajnika **Antona Nunčiča** v obeh Občinah pričeli s samostojnim delom. Iz zapisnika ustanovnega občnega zbora o reorganizaciji društva je razvidno, da je **društvo začelo s svojim delom 31. 3. 1963**, ko je tudi dobilo svoje ime, in sicer **Zveza gluhih Jugoslavije – osnovna organizacija za Občini Velenje in Mozirje**. Vključeno je bilo v Zvezo gluhih v Beogradu. Leto 1963 štejemo za začetek organiziranega dela gluhih na področju Šaleške in Zgornje Savinjske doline.

**Prvega občnega zbora** se je udeležilo sedemindvajset ljudi z okvaro sluha, **prva redna seja Upravnega in Nadzornega odbora** je bila v naslednjem mesecu, **21. 4. 1963 v Šoštanju**.

Začetki delovanja društva so bili zelo skromni, saj ni bilo niti finančnih sredstev niti prostorov, kjer bi se člani lahko družili. Ob ustanovitvi je dobilo prvo dotacijo od takratnega okraja Celje, kmalu zatem še prispevek od jugoslovanske državne loterije. Nekaj sredstev sta prispevali še Občini Mozirje in Velenje, slednja nekaj manj. Sprva je bilo v društvo včlanjenih 88 gluhih odraslih in 9 gluhih otrok. Delo je bilo precej oteženo tudi zato, ker so bili člani pretežno s podeželja in niso obiskovali šol. Težko so se sporazumevali, saj niso uporabljali enotnih kretenj pri komunikaciji z rokami. Tisti gluhi, ki pa so obiskovali šolo v zavodu, so ostajali v mestih, saj se na podeželju niso mogli zaposliti. Tudi podjetja v mestih so bila v tem času zelo zadržana pri zaposlovanju gluhih.



*Prvi predsednik Rudolf Kešpret in prvi tajnik Rudolf Bolha s člani na Golteh.*

Za seje in sestanke je mestni odbor SZDL Šoštanj odstopil društvu svojo sobo, občinski odbor RK Šoštanj pa je podaril dve omari in peč. Za vse to se je **prvi tajnik društva Rudi Bolha** na redni letni skupščini društva, ki je bila **7. 11. 1965 v Šoštanju**, prav lepo zahvalil.



*Razvitje prapora in praznovanje  
mednarodnega dneva gluhih 3.9.1967.*

V poročilu s te skupščine je navedeno, da društvo združuje 102 člana, od tega 56 moških in 46 žensk. V obdobju od leta 1963 do leta 1965 je društvo vodil **predsednik Rudolf Kešpret**, na tej skupščini pa so potrdili mandat novi **predsednici društva Eriki Grobelnik**.

V tem času je društvo organiziralo izlete, letoletna praznovanja in obdaritev tistih gluhih in naglušnih, ki so bili socialno šibkejši in so živeli v odmaknjenih predelih, še posebno na območju Zgornje Savinjske doline. Na športnem področju sta delovali šahovska in strelska skupina.

Število društvenih dejavnosti se je postopoma povečevalo, finančna sredstva zanje so dobivali od občin, delovnih organizacij in državne loterije.

Prizadevanja društva so bila usmerjena v doseg cilja po boljši socialni in delovni integraciji oseb z okvaro sluha. Leta 1959 je Svetovna zveza gluhih razglasila mesec september za praznovanje gluhih. Na **praznovanju mednarodnega dneva gluhih, 3. 9. 1967**, je predsednik Zveze gluhih Slovenije iz Ljubljane Jože Grže v svojem nagovoru poudaril, da se bodo gluhi čutili zapostavljene tako dolgo, dokler tudi oni ne bodo dobili slušnih aparatov tako, kot dobijo očala ljudje z okvaro vida.

To praznovanje je potekalo v Kulturnem domu v Velenju, zbralo se je več kot 400 članic in članov iz vseh slovenskih društev. Zbrane je nagovoril tudi sekretar Zveze gluhih Jugoslavije Jovan Odavič.

S praznovanjem so pričeli že 3. septembra, ko so v avli Delavskega kluba otvorili razstavo del članic in članov velenjskega društva, nato so se ves teden vrstile športne prireditve, na katerih so tekmovali strelci, plavalci, košarkarji, kegljači, šahisti in igralci namiznega tenisa. Ob koncu prireditve so razvili tudi prapor.

Na **občnem zboru gluhih**, ki je bil 7. 1. 1968 v Velenju, je predsednica društva Erika Grobelnik podala poročilo o delovanju društva, v katerem je poudarila, da si društvo prizadeva za enakopraven položaj gluhih s slišječimi; problematiko zaposlovanja v Občini Mozirje so obravnavali na posebni konferenci, problematiko socialne izključenosti so še naprej reševali z organiziranjem srečanj, izletov, praznovanj, športnih tekmovanj. Na tem občnem zboru je društvo razvilo svoj prapor, dotedanjemu predsedniku

Rudolfu Kešpretu so podelili diplomo za prizadevno delo, **Eriko Grobelnik pa so ponovno izvolili za predsednico društva**. Društvo je vodila do leta 1974.

**Zveza gluhih Šoštanj je mednarodni dan gluhih v letu 1969** obeležila zadnjo nedeljo v septembru. Organizirali so proslavo na Slemenu nad Šoštanjem, ki so se je udeležili še člani iz Mozirja in Celja. Prisoten je bil tudi predstavnik Zveze gluhih Slovenije Jože Grže, ki jim je poklonil spominsko knjigo in zlato značko 11. svetovnih iger gluhih iz Beograda za dolgoletno sodelovanje in zasluge po organizacijski in športni strani.

V okviru proslave so bila še športna tekmovanja in sicer tek na 100 m in šah, na katerih so šoštanjski člani dosegli lepe rezultate.

**V letu 1972** je s tajniškim delom prenehal Rudolf Bolha. Bil je zelo prizadeven delavec, v društvu je delal od njegove ustanovitve leta 1963 do leta 1972, ko je moral z delom prekiniti zaradi bolezni. Nasledil ga je **tajnik Ivan Marovt, od leta 1974 do leta 1979** je bil predsednik društva **Bela Krenos**.

**2. 7. 1976** je društvo, ki se je takrat imenovalo **Temeljna organizacija slušno prizadetih** (za gluhe in naglušne danes uporabljamo izraz "osebe z okvaro sluha") **Občine Velenje**, s sedežem v Šoštanju, v tedniku Naš čas objavilo **razpis za honorarno mesto tajnika društva**. Iz tega je razvidno, da še vedno ni imelo redno zaposlenega delavca, ki bi opravljal tudi strokovna in ne le administrativna dela.

**Sredi meseca novembra leta 1979** je bil **redni občni zbor** slušno prizadetih v Gornjem Gradu, na kateri je bil prisoten tudi Franc Nežman, član Izvršnega odbora Občinske konference SZDL. Predstavljen je bil pregled celoletnega dela organizacije, ki so ga ocenili kot zadovoljivo opravljeno, med vzroki, ki so zavirali še boljše delo, pa so navedli težave zaradi neustreznega društvenega prostora in veliko oddaljenost nekaterih članov. Sprejet je bil predlog o tem, da bi planinska sekcija združevala redne obiskovalce gorskega sveta, predlog pa so posredovali še ostalim organizacijam slušno prizadetih po Sloveniji. Sprejet je bil še delovni in finančni načrt, **izvolili so novo predsednico društva Jano Zajšek (društvo je vodila eno leto in sicer do leta 1980)** ter podpredsednika in delegata Skupnosti za socialno varstvo Velenje. Upravni odbor se je zavezal, da bo izvedel evidentiranje vseh slušno prizadetih v obeh občinah.



*Dragica Kovač na Mednarodnem dnevu gluhih v Dravogradu leta 1980*



*Proslava v Šoštanju ob 20-letnici društva 1983, prvič prevedena v znakovni jezik*

Na pomoč naj bi jim priskočili krajanji, ki so v svojih okoljih poznali ljudi z okvaro sluha in bi društvu sporočili njihove naslove.

Od leta 1980 do leta 1981 je bila predsednica društva Dragica Kovač, nato pa do leta 1983 ponovno **Bela Krenos**.

Konec leta 1983 je društvo obeležilo **20-letnico svojega delovanja** in praznik republike 29. november.

Praznovanje je potekalo v Šoštanju in to je bila prva prireditev, ki je bila prevedena v kretnje za gluhe in tako razumljiva tudi njim.

**V tem letu** je društvo zaposlilo **tajnico Marjano Senica**, ki je bila defektologinja in je poleg administrativnega dela k problematiki slušno prizadetih pristopila tudi strokovno. Vključenih članov je bilo približno 270 in še naprej so si prizadevali, da bi vključili še več ljudi. **Predsednik društva** je bil v tem obdobju **Stanko Kolar, društvo je vodil do leta 1985**.

Zaradi finančnih težav še vedno niso mogli pridobiti ustrežnejših prostorov za dejavnost, čeprav so si že več let prizadevali za to. Takratne prostore so imeli v najemu, za najemnino so morali vsak mesec prispevati precejšen znesek. V tem obdobju se je društvo bolj zavzelo in bolj strokovno ukvarjalo s problematiko komuniciranja s slišočim okoljem. Za pomoč pri komunikaciji so uvedli kartice, ki so jih uporabili, kadar so komunicirali s slišočimi pri raznih upravnih in drugih uradnih zadevah. Na kartici je bilo navedeno, kako naj slišočji komunicirajo, da jih bodo gluhi in naglušni razumeli. Prav tako društvo ni imelo svojega tolmača, kar jim je onemogočalo spremljati dogajanja na javnih mestih. Prizadevali so si, da bi si pridobili finančna sredstva zanje, saj so morali stroške za tolmača v takih primerih plačati sami.

Pereča je bila tudi problematika gluhih otrok in otrok gluhih staršev. V tistem letu so imeli v načrtu te otroke združiti v **aktiv** in jim na ta način nuditi potrebno strokovno pomoč, saj je treba take otroke čimhitreje vključiti v organizirano varstvo, kjer se lahko naučijo govora in komuniciranja.

**V začetku leta 1984** je društvo **redno zaposlilo Darinko Meh**, ki je bila po poklicu učiteljica. Prizadevno in strokovno je pristopila k delu in društvo je vidno oživelo. Delo je bilo raznoliko in zahtevno. Predvsem so bili člani deležni pomoči pri zadovoljevanju vsakodnevnih potreb, saj za razliko od slišočih težje opravljajo povsem vsakdanje opravke, nekaterih sploh ne morejo, kadar so ovire pri komunikaciji nepremostljive. V ta namen je društvo pričelo

z usposabljanjem članov za gestovni jezik (kot so takrat imenovali današnji znakovni jezik za gluhe) in dve članici sta se začeli usposabljati na seminarju v Celju. Poslali so tudi vabila ustanovam in delovnim organizacijam, da bi na ta seminar poslali svoje predstavnike, a se ni odzval nihče. To je bil pokazatelj, kako malo so se slišači trudili, da bi gluhim olajšali težave pri komunikaciji. V tem času so lahko člani dobili baterije, akumulatorje in druge potrebne rezervne dele za slušne aparate v društvu, s čimer jim je bila prihranjena pot v Ljubljano in s tem povezani stroški za pot.

Pomembna dejavnost društva v tem času je bila tudi pomoč članom pri iskanju zaposlitve, primerne njihovi izobrazbi. Večina jih je imela poklicno izobrazbo, srednjo šolo jih je dokončalo le malo.

Društveni prostori so merili približno 17 m<sup>2</sup>, kar je bilo vse premalo, da bi se lahko vsi, ki so želeli, udeleževali dejavnosti, ki jih je društvo organiziralo. Zato so zelo težko čakali na nove prostore, s čimer bi se tudi povečale možnosti za razširitev dejavnosti.

Člani so se tudi leta 1984 udeležili **mednarodnega dneva gluhih**, ki je bil v **Novi Gorici**, leto kasneje je bilo za organizacijo na vrsti velenjsko društvo, še vedno s sedežem v Šoštanju.

Za starše gluhih otrok so v tem letu pripravili spoznavni dan, da bi se njihova problematika ustrezneje reševala. Nekaj otrok se je šolalo v centru za korekcijo sluha in govora, ostali pa v rednih šolah.

Društvo je imelo v načrtu, da v letu 1985 vsem članom pomaga pri urejanju pridobitve statusa invalida. Prav tako so načrtovali, da bodo od takrat vsi večji dogodki v društvu prevajani v jezik s kretnjami za gluhe.

V načrtu so imeli nove društvene prostore, ki bi jih pridobili v letu 1985. Zaradi neurejenega financiranja dejavnosti društva so si želeli, da se le-to čimprej ustrezno uredi. V tem letu so se aktivnosti velenjskega društva močno razmahnile. Ob vseh praznikih in spominskih dnevih so pripravili priložnostne kulturne programe. Nekaj članov društva se je s člani celjske temeljne organizacije slušno prizadetih pomerilo v znanju s področja slovenskega pesništva in pripovedništva ter pri tem pokazalo dobro znanje. Tudi ročna dela so razstavili v izložbeno okno takratne ljubljanske Name v Velenju. Tako so poskrbeli za prepoznavnost tudi v središču Občine Velenje.

Načrtovani **spoznavni dan** za starše slušno prizadetih otrok so izvedli v **mesecu aprilu leta 1984**. Želeli so, da bi se starši med seboj spoznali, si izmenjali izkušnje in odkrito spregovorili o problemih. Od sedemnajstih povabljenih se jih je odzvalo devet. K sodelovanju so povabili tudi surdopedagoginjo Mojco Kavčič. Starši so imeli veliko vprašanj, na dan so prišli številni problemi. Navzoči so bili starši predšolskih otrok ter otrok, ki so se šolali v centrih za korekcijo

sluha in govora, pa tudi starši, ki so imeli svoje slušno prizadete otroke v rednih osnovnih šolah. Večina staršev je takrat prvič navezala stike s temeljno organizacijo slušno prizadetih, zato jih je zanimalo delo društva, še posebej, kakšno pomoč lahko pričakujejo. Na koncu so ugotovili, da je treba organizirati še več podobnih razgovorov.

**29. septembra 1984** je bilo v Rdeči dvorani v Titovem Velenju srečanje slušno prizadetih iz vse Slovenije, praznovali so **mednarodni dan gluhih**. Predstavnik zveze slušno prizadetih je sprejel predsednik Skupščine Občine Velenje Janez Basle. Udeležencev je bilo okrog 800, imeli so zanimiv kulturni program in podelitev športnih priznanj za športne dosežke na republiških, državnih in drugih prvenstvih za gluhe. Po prireditvi so si gostje ogledali Velenjski grad, prireditvev so zaključili z družabno-zabavnim srečanjem v Rdeči dvorani.

**V letu 1985 je za pol leta** prevzel predsedniško funkcijo društva **Marjan Praprotnik**, nato za dve leti, to je do leta 1987, **Ciril Grobelnik**.

**V letu 1986** se je društvo imenovalo **Medobčinska organizacija slušno prizadetih (MOSP)** in je združevalo 287 članov, od tega 166 članov iz Občine Velenje in 121 iz Občine Mozirje.

**Na letni skupščini** so ocenili položaj gluhih v družbi, kljub pravicam, ki so jih imeli zagotovljene po Ustavi kot neenakovredni s sliščimi. Tajnica društva Darinka Meh je predstavila delo društva v letu 1985. Programa na najrazličnejših področjih zaradi pomanjkanja sredstev in zaradi njihovega nerednega dotoka niso uspeli v celoti uresničiti. Največ razumevanja za njihove težave je do takrat pokazala Občinska skupnost socialnega skrbstva Velenje, ki jim je tudi v največji meri gmotno pomagala. O delu za leto 1986 je tajnica povedala, da so načrtovali izobraževanje tolmačev v totalni komunikaciji (oz. v znakovnem jeziku za gluhe, kot to komunikacijo danes imenujemo), ki so jih na šaleško-savinjskem področju nujno potrebovali, saj so bili skoraj v celoti odvisni od pomoči iz Celja. Usposabljanje je sicer že potekalo, a žal je bila udeležba zelo slaba. V načrtu so imeli tudi več predavanj v totalni komunikaciji in predavanja za starše slušno prizadetih otrok. Pri tem so pričakovali pomoč strokovnjakov iz centrov za rehabilitacijo slušno in govorno prizadetih iz Ljubljane, Maribora in Portoroža.

**V letu 1986** je društvo že imelo **svoje prostore v Titovem Velenju, na cesti Bratov Mravljakov 1**. Tu so v tem letu organizirali začetni tečaj gestovnega govora, ki je trajal šest mesecev. Organizirali so ga z namenom, da bi se tega načina sporazumevanja naučilo čimveč tistih, ki se vsakodnevno srečujejo s slušno prizadetimi na delovnem mestu in v vsakodnevnom življenju. Tako usposobljenih ljudi je bilo v tem času zelo malo, delovne organizacije, ustanove in drugi, ki so se srečevali s slušno prizadetimi, so se zelo mačehovsko

obnašali do tega zelo pomembnega vprašanja. **Društvo je takrat sicer že imelo svojega tolmača**, ki je pomagal s tolmačenjem tam, kjer niso imeli za to usposobljenih delavcev. Zaradi pomanjkanja usposobljenih tolmačev so bili zelo veseli, da so se tečaja udeležile štiri slušateljice, dve iz Bolnišnice Topolšica in dve iz Zdravstvenega centra Titovo Velenje. Ena od udeleženk tečaja je bila tudi Darinka Poljanšek, doma iz Titovega Velenja, zaposlena v bolnišnici Topolšica kot medicinska sestra, ki je v intervjuju za tednik Naš čas povedala: »Za tečaj me je navdušila kolegica, katere teta je tudi slušno prizadeta. Ker pa se tudi sama skoraj vsak dan srečujem s temi ljudmi, nisem veliko razmišljala. Odločila sem se za to obliko usposabljanja. V tem času smo se veliko naučile, najprej enoročno abecedo, ki je osnova tega sporazumevanja, nadaljevale pa smo z različnimi pojmi in enostavnimi teksti, ki smo jih prevajale iz različnih časopisov. Nadvse zanimivo pa je bilo srečanje s člani društva slušno prizadetih, kjer smo lahko praktično preskusile svoje znanje. Občutek, da se s kretnjami rok lahko pogovarjaš s človekom, s katerim normalen sporazum ni mogoč, je nepopisen. Naučiti se govoriti z rokami ni težko, kot sprva zgleda, zlasti če si zainteresiran in voljan. Moram pa poudariti, da si naša mentorica Darinka Meh izredno prizadeva in se trudi, da bi se kar največ naučile. Prepričana sem, da ji to tudi uspeva.« (Naš čas, 5. 6. 1986, stran 4, B. Mugerle)

V letu 1986 je društvo precej razširilo svojo dejavnost; poleg športnega udejstvovanja je, v sodelovanju z referatom za zdravstveno vzgojo pri Zdravstvenem centru, pripravilo več predavanj s področja zdravstva, ki so bila zelo dobro sprejeta. Bistven napredek je bil v tistem letu narejen tudi pri dobrem sodelovanju z velenjsko skupnostjo za zaposlovanje. Slušno prizadetim so preko njih pomagali, da so hitreje našli primerno zaposlitev.

Konec oktobra 1986 je sekretarka Darinka Meh o delu MOSP Titovo Velenje za tednik Naš čas povedala naslednje: »Slušno prizadeti radi prihajajo v društva predvsem zato, ker se tu srečujejo s sebi enakimi, se sproščeno pogovorijo na način, ki jim je najbližji in najbolj razumljiv. Jasno je, da se človek najbolj sprosti in se najbolje počuti v okolju, kjer ne občuti svoje drugačnosti. Vendar se v naši organizaciji dobro zavedamo, da ni in ne sme biti namen medobčinske organizacije slušno prizadetih samo združevanje in medsebojno povezovanje te vrste invalidov. Naša glavna naloga je, pripraviti slušno in govorno prizadetega človeka, da se bo enakopravno vključil v slišče okolje. To pa je izredno težka in odgovorna naloga, saj je ovira v komuniciranju med gluhih in sliščim pogosto zelo težko premagljiva, zlasti



*Enoročna abeceda*

takrat, ko gluha oseba komunicira samo s pomočjo gestovnega govora. V tem primeru je sporazumevanje možno samo med ljudmi, ki takšen govor poznajo. Da bi usposobili vsaj nekaj slišočih za sporazumevanje s pomočjo kretenj, organiziramo tečaj gestikulacije, ki se bo ponovno pričel 16. novembra 1986. Za uspeh pri našem delu je potrebno predvsem dvoje: gluhega človeka pripraviti do tega, da se ne bo sramoval svoje invalidnosti in pa slišočje okolje pripraviti na to, da ga bo sprejemalo kot normalnega in sebi enakega člana družbe. Zelo važno je tudi, da invalida sluha in govora neprestano spodbujamo k aktivnosti.« (Naš čas, 30. 10. 1986, stran 4, B. Mugerle)

O tem, kakšne so aktivnosti članov na športnem področju ter na raznih srečanjih po Jugoslaviji, pa je povedala: »Najbolj aktivni so naši športniki, ki dosegajo lepe uspehe tudi v republiškem merilu. Tako so naši igralci namiznega tenisa letos postali republiški prvaki med slušno prizadetimi, nogometaši so se uvrstili na četrto mesto, uspešni pa so bili tudi smučarji. Pridno delajo tudi mladinci, seveda največ znotraj naše organizacije, uspešno pa se vključujejo tudi v delo občinske konference ZSMS. Konec septembra in v začetku oktobra sta bili v Sloveniji dve pomembni prireditvi za slušno prizadete, ki so se jih zelo številčno udeležili tudi naši člani. Tako je bila 28. septembra 1986 v Novem mestu v počastitev mednarodnega dneva slušno prizadetih, 55-letnice Zveze slušno prizadetih Slovenije in 100-letnice prve šole za gluhoneme deklice pri nas. Prireditve se je udeležilo kar 40 naših članov. Trije naši predstavniki so bili na jugoslovanskem posvetu z mednarodno udeležbo o problematiki totalne komunikacije in o organiziranju gluhih in naglušnih danes in jutri, ki je bil od 29. septembra 1986 do 1. oktobra 1986 v Cankarjevem domu. Svoje vtise s posveta so posredovali ostalim članom.« (Naš čas 30. 10. 1986, stran 4, B. Mugerle)

Z namenom, da bi dejavnost bolj zaživela tudi na področju Zgornje Savinjske doline, je bila **letna skupščina MOSP Titovo Velenje leta 1987 v Mozirju**. Poleg 41 članov so se je udeležili še predsednik komiteja za družbene dejavnosti občine Mozirje Franc Vuga, sekretar Občinske konference SZDL Mozirje Rajko Pintar in predsednik Skupščine socialnega skrbstva Občine Velenje Maks Podlesnik.

V razpravi so člani opozorili na problem tolmačev, ki jih je bilo v Šaleški in Zgornji Savinjski dolini v tem obdobju še vedno premalo, po drugi strani pa je bilo zagotavljanje tolmačev povezano tudi z velikimi stroški. Po njihovem mnenju bi bilo treba uvrstiti stroške za tolmače med zdravstvene storitve. Prav tako so mnogi slušno prizadeti težko zmogli stroške za baterije in akumulatorje ter druge slušne pripomočke, saj je zdravstvena skupnost krila samo stroške najcenejšega slušnega aparata. Franc Vuga, predsednik Komiteja za družbene dejavnosti Občine Mozirje, jim je obljubil, da bo poskrbel za vsestransko pomoč.

Obveščanje gluhih je že v temelju problematično zaradi komunikacijskih ovir. V osemdesetih letih so že bili deležni večje pomoči tolmačev in drugih slišičih, ki so bili usposobljeni za komunikacijo s kretnjami za gluhe. Tudi tehnologija je napredovala in na voljo je bilo več tehničnih pripomočkov kot v preteklosti. Kljub temu pa so s pridobivanjem potrebnih informacij še vedno imeli nemalo težav.

V zvezi s temi težavami je tajnica Darinka Meh za tednik Naš čas povedala naslednje: »Slovenija ima med drugim v programu razvoja video tehnologijo, ki naj bi gluhemu omogočila sprejem vsaj najpomembnejših informacij, ki jih množična občila vsak dan posredujejo javnosti. V ta namen smo dobili videorekorder, ki ga pa doslej še zelo malo uporabljamo. Predvsem zato, ker je zelo težko ali pa sploh nemogoče dobiti videokasete s primerno vsebino, pa tudi podnapisov takšne kasete nimajo, zato so za gluhega neprimerne. Dobili smo tudi telefon za gluhe, ki pa ne deluje kot bi moral. Problem je tudi v tem, ker imamo takšne telefone samo v enajstih društvih v Sloveniji. Tako v društvih in organizacijah še vedno ostaja tolmač tisti, ki lahko slušno prizadetega ustrezno informira in mu pomaga povsod, kjer je potrebno. To pa je včasih zelo težko, saj je tolmačev žal zelo malo, hkrati pa naša organizacija združuje precejšnje število slušno prizadetih iz Šaleške in celotne Zgornje Savinjske doline. V samem Velenju smo si delo že dokaj dobro organizirali, sedaj pa se trudimo, da bi bilo enako tudi na zgornjesavinjskem področju. S tem namenom smo letošnjo letno skupščino pripravili v Mozirju.« (Naš čas, 28. 5. 1987, stran 3, B. Mugerle)

**19. septembra 1987** se je 40 članov in članic MOSP iz Titovega Velenja udeležilo **mednarodnega dneva gluhih**, ki je bil v **Murski Soboti**. Udeležencem so pripravili pester kulturni spored, razstavili ročna dela in jim pokazali lepote in znamenitosti Murske Sobote.

**V letu 1987** je predsedovanje društvu prevzel **Igor Mežnar** in ga vodil do leta 1993.

**V mesecu aprilu 1988** je bila v prostorih Zveze društev upokojencev v Titovem Velenju **letna skupščina MOSP Titovo Velenje**. Udeležilo se je je 42 članov in članic, poleg njih pa so bili še predstavniki socialnega skrbstva, socialna delavka iz Mozirja in predstavniki velenjskega invalidskega društva. Udeleženci skupščine so med drugim ugotovili, da društvo dela v izredno težkih pogojih, saj jim za redno dejavnost primanjkuje denarja. Nujno



*Šah ob sredah*

so potrebovali majhno knjižnico, ki bi bila založena s potrebno literaturo za slušno prizadete, tudi ostala literatura bi bila zelo dobrodošla. Pogrešali so tudi časopise, saj so bili ti edini vir informacij za slušno prizadete. Glede uresničenih ciljev v preteklem obdobju so ugotovili, da so uresničili le tiste naloge, ki so jih prizadevni člani društva slušno prizadetih organizirali sami – seveda s pomočjo nekaterih strokovnih delavcev, ki so se odrekli plačilu za opravljeno delo.

**V novembru 1988** je bilo v MOSP Titovo Velenje evidentiranih 290 članov, od tega 175 iz Občine Velenje, 115 pa iz Občine Mozirje. Problematiko gluhih in naglušnih so v tem času predstavili v televizijski oddaji za slušno prizadete. Še vedno so imeli finančne težave zaradi nerešenega vprašanja virov financiranja – od Občine Mozirje so namreč dobili le 16 % sredstev, čeprav je bilo 40 % članov prav iz te Občine, medtem ko so z Občino Velenje imeli to vprašanje v tem letu zadovoljivo rešeno. Zaradi pomanjkanja denarja niso mogli organizirati tečaja gestovnega jezika za usposoditev novih tolmačev, prav tako se člani niso mogli udeležiti seminarjev, ki jih je organizirala Zveza gluhih v Ljubljani. Dobro pa so sodelovali s socialnimi službami tistih organizacij, kjer so bili gluhi zaposleni.

**V začetku leta 1989** so v sodelovanju s Knjižnico Velenje uvedli izposojno knjig – knjige so si člani lahko izposojali v društvu, knjižničarke pa so jim pomagale tudi pri izboru primerne literature za člane. S to novostjo so želeli predvsem obogatiti besedni zaklad, ki je pri slušno prizadetih precej skromen. **Za 18. marec 1989** so imeli v načrtu organizacijo republiškega prvenstva v šahu za slušno prizadete, in sicer s pomočjo članov Šaleškega šahovskega društva in ZTKO Občine Velenje.

**V mesecu aprilu 1989 je bila letna skupščina v Mozirju.** V tej občini so želeli imeti člani MOSP Titovo Velenje svoj prostor, kjer bi se lahko sestajali enkrat mesečno. S tem bi tudi slušno prizadetim iz Zgornje Savinjske doline omogočili aktivno udeležbo pri dejavnostih društva. To pomembno nalogo so želeli čimprej uresničiti. Na letni skupščini je bil izvoljen tudi nov izvršilni odbor.

**V marcu 1990** je bilo v društvu evidentiranih že 306 članov – od tega 185 iz Občine Velenje in 121 iz Občine Mozirje. V Mozirju so že pridobili svoj prostor v dvorani TVD, kamor so člani lahko prihajali enkrat mesečno, vsak prvi torek od 13. do 16. ure, k tajnici Darinki Meh po potrebne informacije in druge storitve. Glede zaposlovanja slušno prizadetih pa je tajnica Darinka Meh za tednik Naš čas povedala: »Trenutno imamo tri brezposelne. Vedno težje je najti zaposlitev za njih. Še pred dvema letoma so imele delovne organizacije izreden posluš za zaposlovanje slušno prizadetih. Danes pa jim je vse težje najti delo.« (Naš čas 15. 3. 1990, stran 8, M. Krstič - Planinc, B. Mugerle)

V Sloveniji sta bila v tem času za slušno prizadete centra, kjer so otroci lahko zaključili osnovnošolsko obveznost, v Portorožu in v Mariboru.

Za pridobitev poklica, a največ do IV. stopnje strokovne izobrazbe, so se lahko izšolali v Ljubljani. Če so hoteli in zmogli kaj več, so se morali vključiti v redne izobraževalne oblike.

**V letu 1990** so bile lokalne in republiške volitve (v skupščino in predsedstvo) in gluhi so imeli velike težave s sprotnim spremljanjem informacij o tej pomembni tematiki, saj nobena poročila na TV niso bila podnaslovljena. Morali so počakati na izid časopisov in na informacije, ki so jih dobili v društvu. Zato so za 21. marec 1990 imeli v načrtu povabiti v svoje prostore predstavnike vseh tistih strank, ki so nameravale sodelovati na volitvah. Želeli so spoznati programe in kandidate, še posebej jih je zanimalo, ali je katera od teh mislila na invalide, med njimi tudi na slušno prizadete.

O položaju invalidov, predvsem slušno prizadetih, je na pragu prvih večstrankarskih demokratičnih volitev po drugi svetovni vojni za tednik *Naš čas* razmišljala **Erika Grobelnik**: »Tu so prve demokratične in svobodne volitve po vojni. Po vsej republiki so se vrstila predvolilna zborovanja, različne politične stranke so predstavile svoje programe. Vsi skupaj se le težko znajdemo, še težje pa je za nas, ki smo zaradi okvare sluha prikrajšani za celo vrsto informacij. Toda le kdo bi se spomnil, da je v Sloveniji 5000 ljudi s težjo okvaro sluha in da smo tudi volilci. Težko se bomo odločili, komu bomo na volitvah dali svoj glas. Tudi mi se želimo seznaniti s programi političnih strank in zvez, ki bodo nastopile na volitvah. Toda kako? Pri predstavitev na TV je le ZSMS-liberalna stranka uporabila tolmača za slušno prizadete. Da se tudi nam, invalidom sluha in govora omogoči enakopravna vključitev v predvolilno dogajanje, predvsem pa, da se seznanimo s tem, v kolikšni meri so posamezne stranke oziroma zveze pripravljene prisluhniti našim težavam in se dejansko zavzemati za uveljavljanje enakopravnega položaja invalidov v naši družbi, smo na pogovor povabili vse politične stranke in zveze. Našemu vabilu so se odzvale SZ, SDZ, SKD, ZKS in ZSMS. Razgovora se je udeležil tudi predstavnik občinske volilne komisije. Le redkokdaj se v prostorih našega društva zbere toliko naših članov, kot se jih je v sredo, 21. marca 1990. Prišli smo iz bližnje in daljne okolice, da izvemo, kaj nam obljublajo stare in nove politične zveze. In bilo je kaj slišati. Vsi po vrsti so poudarjali, da pomembno mesto v svojih programih namenjajo prav skrbi za invalide. Skratka, sploh ni pomembno, koga bomo volili, saj bo invalidom in tako tudi vsem gluhim vsak zagotovil kar najlepšo bodočnost. Govorili pa niso samo predstavniki strank, pač pa smo se oglašali tudi gluhi. Govorili smo o svojih težavah in tudi marsikaj spraševali. Kdaj bo za nas nastopila toliko obljubljana lepša prihodnost? Zakaj je po 45 letih obljub še vedno ni? Invalidi živimo na robu družbe. O našem življenju odločajo drugi, vsem se smilimo, nihče pa nas noče poslušati, ko govorimo o svojih težavah, željah in potrebah. Slušno prizadeti v naši občini smo po 27 letih obstoja našega društva doživeli, da je bilo toliko političnih prvakov pripravljenih poslušati nas in celo odgovarjati na naša

vprašanja. Bojimo se samo, da bodo po volitvah vse lepe besede pozabljene in bomo ponovne pozornosti deležni šele pred naslednjimi volitvami.« (Naš čas 12. 4. 1990, stran 12, Erika Grobelnik)

**V aprilu 1990** so se člani zbrali na **redni letni skupščini** velenjske organizacije slušno prizadetih, na kateri so izrazili željo, da bi jih tu in tam medse povabili tudi polnočutni sočustvovalci. Kot so ugotavljali, se še ni zgodilo, da bi v kakšnem vabilu za kulturno ali drugo prireditev napisali, da so poskrbeli tudi za tolmača za slušno prizadete in bi bili s tem še posebej vabljeni vsi tovrstni invalidi. Sprejeli so tudi delovni načrt, v katerem je bil poudarek na nadaljnjem razvoju društva.

**Decembra 1990** je bila na **Zvezi društev slušno prizadetih Slovenije predstavitev elektrodinamičnega vložka**, ki je uporabnikom slušnega aparata omogočal boljše komuniciranje pri telefoniranju. Nov proizvod, ki je takrat prišel na naše tržišče, je bil izdelan s sodelovanjem inovatorja Rajka Kerna in takratno Iskro - Terminali. Namestitev je bila preprosta, saj so lahko omenjeni vložek samo zamenjali z že vgrajenim telefonskim vložkom in tako se je slišnost pogovora izboljšala. Prednost tega vložka je bila tudi v tem, da ga je bilo možno vložiti tudi v vse starejše tipe telefonov. Velenjsko društvo je vse, ki so uporabljali slušne aparate, obvestilo, da lahko te vložke kupijo v pisarni društva.

Ker so na področju Občin Velenje in Mozirje premgli le eno samo tolmačico znakovnega jezika za gluhe, so za **leto 1991** v društvu načrtovali izvedbo **80-urnega tečaja za znakovni jezik**, ki bi ga vodila tolmačica Duška Berločnik iz Celja po programu sekcije tolmačev pri ZDSP Slovenije. Izvesti so ga nameravali v dveh delih, prvi del od meseca marca do junija, drugi del od septembra do decembra.

**V začetku leta 1991** je bil v MOSP Velenje **sestaneček staršev slušno prizadetih otrok**. Starši teh otrok so se v tem času spopadali z vrsto problemov, ki jih je bilo treba nujno in čimprej razrešiti. Sestanka se je udeležilo dvanajst staršev, od šestnajstih, kolikor jih je bilo takrat evidentiranih. Na sestanku so starši opozorili na vrsto težav, ki so povezane z rehabilitacijo in vzgojo njihovih slušno prizadetih otrok, obenem so si med seboj izmenjali tudi izkušnje. **Predsednica sekcije staršev** pri MOSP Velenje (v juliju leta 1990 se je mesto Titovo Velenje spet preimenovalo nazaj v Velenje) je bila **Natalija Petrič**, ki je za tednik Naš čas povedala naslednje: »Kot predstavnica staršev lahko povem, kakšni problemi pestijo nas starše, ki imamo slušno prizadete otroke. Prvi in največji problem nastane takoj, ko ugotovimo, da naš otrok ne sliši. Tudi pri zdravnikih nemalokrat naletimo na neodobravanje oziroma nam ne verjamejo, ko jim povemo, da smo ugotovili, da naš otrok ne sliši. Druga težava je pridobitev slušnega aparata. Postopek je zelo dolg, včasih traja več mesecev. Kaj to pomeni za otroka, ni treba posebej poudarjati. Potem imamo

težave pri vzgoji in rehabilitaciji slušno prizadetih otrok, kar je povezano z visokimi stroški. Veliki so izdatki za nabavo baterij, s prevozi na strokovno izobraževanje, v šolo, za sofinanciranje otrok v rejniških družinah, v internatu in še in še. Zato smo starši mnenja, da bi bilo treba odpraviti ali spremeniti cenzus pri dodeljevanju denarne pomoči družinam z invalidnimi otroki. Na sestanku smo tudi ugotovili, da v Občini Velenje te pomoči ni. Težave so tudi z nabavo in servisiranjem pripomočkov za slušno prizadete, ker je večina aparatov uvoženih. Za uspešno rehabilitacijo je danes na razpolago vrsta pripomočkov, ki jih, kot sem dejala, pri nas ni mogoče dobiti, zato je naša želja, da bi država z ustrezno carinsko in davčno zakonodajo omogočila nabavo omenjenih pripomočkov za slušno motene otroke. Rehabilitacija invalidnih otrok bi po moje morala biti brezplačna. Posebej pereč je problem izobraževanja naših otrok. Želimo si več možnosti za pridobitev poklicev teh otrok, še posebej pa, da bi lahko svoje otroke vzgajali in usposabljali doma, ker ni hujšega kot trgati otroke od staršev in jih pošiljati v domove ali v rejništvo. Velik napredek je že v tem, da smo v Celju dobili dislocirano ambulanto, ki našim otrokom omogoča redno strokovno obravnavo in usposabljanje za redne pogovore ter izobraževanje na šolah, najbližjih njihovem okolju. Naša naloga je tudi, da se pogovorimo z učitelji na šolah, kajti ti otroci potrebujejo več pozornosti, saj se z učitelji sporazumevajo pretežno preko obraza in branja z ustnic. Starši smo opozorili tudi na težavo pridobivanja statusa invalidnosti, ki ga otroci pred 18. letom starosti ne morejo dobiti, s tem pa ne morejo uveljaviti pravic, ki jih sicer imajo invalidi. Končno tudi pri rejništvu ne gre brez težav. Pojavljajo se predvsem pri otrocih, ki se usposablja izven kraja, kjer živijo. Naj navedem konkreten primer: rejnica skrbi za dva slušno prizadeta otroka in ima priznan poln delovni čas, če pa je to mati, ki sama skrbi za dva slušno prizadeta otroka, ji tega statusa ne priznajo. Zato si matere želimo, da dobimo to pravico, ob enem otroku polovičen status, pri dveh pa naj bi mati dobila polni status rejnice.« (Naš čas 13. 6. 1991, stran 4, B. Mugerle)

**V letu 1992 se je v 80-urni tečaj znakovnega jezika,** ki so ga v velenjskem društvu načrtovali v letu 1991, vključilo pet tečajnic. S tečajem so začeli oktobra 1991, sklenili pa v decembru 1992. Tečaj je potekal enkrat tedensko po dve šolski uri. Dve od tečajnic sta za tednik Naš čas povedali, zakaj sta se odločili za vključitev v tečaj. Tanja Kontič, medicinska sestra v Zdravstvenem domu Velenje: »Za ta tečaj me je navdušila zdravnica Marina Žuber. Odločila sem se zato, ker to znanje potrebujem pri svojem poklicu, saj k nam prihajajo tudi slušno prizadeti



*Tečaj slovenskega znakovnega jezika*

pacienti in se je težko sporazumevati z njimi. Zato je prav, da vsaj ena zna znakovni jezik. Tečaj, ki ga obiskujem, je zelo dobro organiziran, saj nam da veliko znanja. Pri tem nam pomaga Erika, s katero se lahko pogovarjamo, uči pa nas tudi pravih kretenj.« Mira Papež, uslužbenka Skupščine Občine Velenje: »Sem slušno prizadeta oseba in imam že od rojstva slušni aparat. Sem članica tega društva. Tu se srečujem še z bolj prizadetimi. Pri tem pa imamo težave, ker se ne moremo sporazumeti, zato sem se odločila za ta tečaj. Sem pa tudi delegatka Zveze slušno prizadetih.« (Naš čas 20. 2. 1992, stran 4, B.Mugerle)

V velenjskem društvu so v **letu 1993** ugotavljali, da je med vključenimi člani skoraj polovica takih, ki so iz socialno šibkejših družin. Ti so težko zmogli vse stroške, ki so bili povezani z uporabo in vzdrževanjem slušnih aparatov in prevoznih stroškov. Otroke, ki so imeli okvaro sluha, so morali starši voziti v Celje na govorne vaje dvakrat tedensko, kar je pomenilo kar precejšen strošek za prevoz. Cena baterije je bila (v takratnih dinarjih) 126 din, rok trajanja baterije pa je bil odvisen od jakosti aparata, a ni bil daljši od štirinajst dni. Stroškov jim ni povrnil nihče. Nekateri starši so otrokom celo odklapljali slušne aparate, saj stroškov niso več zmogli.

Zato so se starši povezali z velenjskim društvom, da bi zaskrbljujočo situacijo uspeli razrešiti s skupnimi močmi. **Sredi oktobra 1993** so zato imeli **javni razgovor** s predstavniki s področja zdravstvenega varstva, ki je potekal v prostorih Medobčinske organizacije slušno prizadetih. Poleg staršev so se ga udeležili: zdravnik Jože Zupančič, direktor Zdravstvenega zavoda Velenje, Irena Žagar, pomočnica glavnega direktorja s področja zdravstvenega zavarovanja RS, Kristina Pregel, vodja Sekretariata za obvezno zdravstveno zavarovanje (ZZZS) Območne enote Ravne na Koroškem, Karolina Pandel, vodja oddelka za denarna nadomestila in povračila (ZZZS) Območne enote Ravne na Koroškem, Peter Kovač, sekretar Sekretariata za družbene dejavnosti Velenje ter Metka Logar, vodja izpostave Velenje (ZZZS) Območne enote Ravne na Koroškem. Starši so izpostavili svoje težave, vabljeni predstavniki pa so odgovarjali na njihova vprašanja: **prvič**, povrnitev potnih stroškov za otroke, ki se šolajo v Ljubljani, v Zavodu za usposabljanje slušno in govorno motenih, tudi za tiste otroke, ki jih vozijo v Celje na usposabljanje sluha in govora, da bodo lahko kasneje obiskovali redno šolanje v kraju bivanja; **drugič**, ureditev financiranja slušnih aparatov za otroke, saj imajo sicer ti pravico do brezplačnega slušnega aparata, ki pa je po kakovosti in uporabnosti najslabši – uvoženi, ki so kakovostni, pa so jim zaradi visokih cen nedosegljivi.

Peter Kovač je staršem zagotovil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči za povrnitev potnih stroškov za prevoz otrok, z zdravnikom Jožetom Zupančičem pa so se starši dogovorili, da bi skupaj oblikovali predloge, on pa bi jih nato posredoval na ustrezna mesta.

**3. novembra 1993** je bila v prostorih MOSP Velenje predstavitev Philipsovih slušnih aparatov avstrijsko-slovenske družbe za slušno prizadete ASIS-slušni aparati in tehnični pripomočki za gluhe. Podjetje je imelo sedež v Ljubljani, v prostorih Zveze gluhih in naglušnih Slovenije. Naglušne je oskrbovalo s sodobnimi slušnimi aparati – za nadstandardne slušne aparate (SA) je bilo potrebno doplačilo, za standardne je bil strošek v celoti poravnán iz sredstev zdravstvenega zavarovanja in je bil za uporabnike brezplačen. Poleg tega je ASIS servisiral slušne aparate, nudil kontrolo in usmerjanje SA ter čiščenje SA in ušesnih oliv, brezplačni preizkus sluha in brezplačni preizkus novega aparata v roku štirinajst dni.

Za gluhe so nudili tehnične pripomočke, in sicer telefonski svetlobni zvonec, oddajnik zvonjenja, svetlobni signalizator otroškega joka, prenosni svetlobni signalizator ter svetlobno budilko.

Leta 1992 je tajnica **Darinka Meh** zaradi bolezni prekinila svoje delo v MOSP Velenje (v tem času se je ime mesta Titovo Velenje preimenovalo v Velenje). **V mesecu maju 1995** je izgubila boj s težko boleznijo in **za vedno odšla – pustila pa je neizbrisen pečat**. Bila je zelo prizadevna pri svojem delu, sledila je potrebam vseh članic in članov društva, zato je društvo v času njenega službovanja naredilo velik razvojni preskok.

Delo tajnice društva je leta 1992 prevzela **Marjana Rudolf**, leta 1995 pa se je v društvu kot sekretarka tudi redno zaposlila. Od leta 1993 do leta 2009 je bila predsednica **Erika Grobelnik**.

**Leta 1995** je bilo v velenjski organizaciji slušno prizadetih evidentiranih 405 gluhih in naglušnih iz Šaleške in Zgornje Savinjske dolino. Konec meseca maja so v Rdeči dvorani v Velenju oranizirali **državno prvenstvo v malem nogometu**, nastopile so ekipe osmih slovenskih društev. Pred tekmovalnim delom so nastopili otroci iz glasbene šole Velenje.

**Prvega aprila 1998** se je društvo **preselilo v nove prostore na Efenkovi 61**, v katerih deluje še danes. Sredstva zanje je v največji meri prispevala Zveza gluhih in naglušnih Slovenije, nekaj pa tudi Mestna občina Velenje. Slavnostna otvoritev novih prostorov je bila 16. maja 1998, ko je društvo obeležilo tudi **35 let svojega delovanja**. Na njej so najzaslužnejšim članom podelili priznanja, v bogatem kulturnem programu pa so nastopili otroci, tudi sami z okvaro sluha. V tem



*Otvoritev novih prostorov na Efenkovi 61 v Velenju leta 1998*

času je bilo v društvu evidentiranih približno 532 članov iz Šaleške in Zgornje Savinjske doline. Od tega je bilo tudi 18 otrok – štirje predšolski, dva sta bila vključena v celjski vrtec za gluhe, nekaj jih je bilo v Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani, nekaj pa v redni šoli v Velenju. Za naglušne člane so v društvu omogočali servis slušnih aparatov, in sicer dvakrat tedensko.

**Nove prostore so opremili z indukcijsko zanko** za naglušne, ki tistim s slušnim aparatom omogoča sprejemanje čistejšega zvoka – praktično brez šumov in drugih zvokov. **V letu 1999** so na pobudo sekretarke Marjane Rudolf in ob razumevanju vodje Izletnikove poslovne enote v Velenju Božidarja Horvata v enem od njihovih avtobusov namestili **indukcijsko zanko**.

Z namenom, da bi izboljšali kakovost življenja in popestrili društveno dejavnost naglušnih članic in članov, so v **letu 1999** ustanovili **skupino za samopomoč**, ki so jo poimenovali Barbara, po zavetnici rudarjev. **V letu 2001** je **strokovni del** druženja v skupini prevzela psihologinja Damjana Voglar. Danes skupina nima več strokovnega vodenja, se pa njeni člani še vedno redno srečujejo dvakrat mesečno.

**Dne 11. 6. 1999** je društvo dobilo status društva v javnem interesu.

**V januarju leta 2002** je društvo pridobilo **dve novi tolmačici** za slovenski znakovni jezik, **Darjo Fišer** in **Polono Dobnik**. Tega so bili vsi zelo veseli, saj do tega časa v Šaleški dolini ni bilo strokovnjakov s tem znanjem. V društvu so se vsako sredo popoldne srečevali gluhi in vedno je bila prisotna tudi tolmačica. To delo je opravljala Duška Berločnik, ki jim je zelo veliko pomagala, a s pridobitvijo novih tolmačic so pričakovali na tem področju znatno izboljšanje. Sekretarka Marjana Rudolf je ob tej priložnosti za tednik Naš čas povedala naslednje: »Naše društvo vsako leto pripravi začetni tečaj znakovnega jezika. Darja in Polona sta se ga udeležili dvakrat, potem sta šli naprej v šolo, ki jo pripravlja Zveza gluhih in naglušnih RS, sekcija tolmačev. To, da sta ga januarja uspešno zaključili, nam veliko pomeni. V sprejemu je namreč tudi zakon o pravici gluhih do tolmača, ki ga bo poslej treba zagotoviti večkrat. Če bo ena zadržana, bo lahko prišla druga, na pomoč pa nam bo zagotovo priskočila tudi dosedanja tolmačica Duška, s katero odlično sodelujemo vrsto let.« (Naš čas 4. 4. 2002, stran 20, Bojana Špegel)

O tem, kako sta osvajali in osvojili to znanje, sta izjavo za Naš čas dali tudi tolmački. Darja Fišer, zaposlena v VDC Ježek: »Ko sem se sredi devetdesetih prijavila v začetni tečaj znakovnega jezika, nisem razmišljala o tem, da bi postala poklicna tolmačica. Udeležila sem se ga iz radovednosti. A me je tečaj tako navdušil, da nisem več dolgo razmišljala o novem izzivu. Zato sva se s Polono odločili, da greva v šolo. To, da se naučiš slovenskega znakovnega jezika, je po moje ena najtežjih stvari. Besede so sicer podobne kot v slovenskem knjižnem jeziku. Vsaka beseda ima svojo kretnjo in vse to si je

treba preprosto zapomniti. Izobraževanje je potekalo kar dve leti, opraviti sva morali pet obsežnih izpitov. Potekalo je preko vikenda, vsakih 14 dni, ponavadi v Ljubljani. To je ob rednem delu med tednom kar naporno. Izobraževanja so bila zelo strokovna, zato je bilo edino prav, da smo imeli tudi nekaj osnove, sicer bi težko sledili.« (Naš čas 4. 4. 2002, stran 20, Bojana Špegel)

Polona Dobnik, zaposlena na velenjski enoti republiškega Zavoda za zaposlovanje: »Pri delu imam veliko stikov s strankami, zato mi bo novo znanje prišlo zelo prav tudi v službi. Dejstvo pa je, da mora za takšno delo imeti človek željo in interes. Kretnje in govorica gluhih in naglušnih so me zanimale že vse od otroštva, ko sem spremljala tolmačico na televiziji. Po nasvetu referentke za invalide na našem zavodu sem se obrnila na Društvo gluhih in naglušnih in pot do novega znanja je stekla.« (Naš čas 4. 4. 2002, stran 20, Bojana Špegel)

**V letu 2003** je društvo obeležilo **40-letnico svojega obstoja in delovanja**. Praznovanje, ki je sovpadalo z letom invalidov, je potekalo z vsakodnevnimi prireditvami v tednu pred osrednjo prireditvijo. Celotno dogajanje v "tednu gluhih", ki ga je organizirala in vodila **Darja Fišer**, tolmačica v društvu, so poimenovali **"Se k meni obrni, povej mi lepo"** (kar je verz iz pesmi gluhe osebe). Začeli so v ponedeljek, 12. maja 2003, z dnevom odprtih vrat, ki je potekal dopoldne na sedežu društva. V torek, 13. maja 2003, so na okrogli mizi spregovorili o različnih temah s področja gluhotе in naglušnosti – o polževem vsadku (v tem času je bilo v društvo vključenih 14 otrok, od katerih so štirje dobili polžev vsadek), o novostih zakona o invalidskih organizacijah in še druga vprašanja s področja gluhotе in naglušnosti. V predddverju Mestne občine Velenje so v sredo, 14. maja 2003, odprli razstavo izdelkov članic in članov – na ogled so bila ročna dela, slike, izdelki iz lecta, pecivo ..., v četrtek, 15. maja 2003, pa so na lokalni televiziji VTV pripravili posebno oddajo, v kateri so spregovorili o težavah, s katerimi se srečujejo gluhi in naglušni ter o njihovem življenju v tišini. Dan pred osrednjo proslavo, v petek, 16. maja 2003, so imeli delavnico na temo funkcionalnost slovenskega jezika. Svečana prireditev je bila v soboto, 17. maja 2003, ob 11. uri v mali dvorani Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega. Program so pripravile članice in člani društva sami – recitali so, se predstavili s pantomimo, na pomoč pa jim je priskočila gledališka skupina gluhih iz Maribora z igrico Maček muri.

Pred začetkom praznovanja 40-letnice je mesec dni potekala **solidarnostna akcija zbiranja sredstev za nakup aparata za zgodnje odkrivanje gluhotе**, ki so ga nameravali podariti Splošni bolnišnici Slovenj Gradec. S to aparaturo je mogoče zelo natančno ugotoviti okvaro sluha in prepoznavati različne gluhotе. Zato so jo namenili porodniško-ginekološkemu oddelku Bolnišnice Slovenj Gradec, saj je zelo pomembno, da se okvara sluha ugotovi čimprej, po možnosti že v prvih dneh po rojstvu – s tem se povečajo možnosti za hitro ukrepanje in zdravljenje. Takšne aparate so že imeli v drugih bolnišnicah po Sloveniji in sicer v Ljubljani, Mariboru in Celju. Na solidarnostno



*Predaja zbranih sredstev za nakup aparata za zgodnje odkrivanje gluhot pri novorojenčkih za Bolnišnico Slovenj Gradec na prireditvi ob 40-letnici*

akcijo se je odzvalo veliko podjetij in posameznikov in uspelo jim je zbrati 1.213.000,00 SIT (današnjih 5061,76 €). Ček v tej vrednosti so predali na osrednji prireditvi, sprejel ga je predstojnik porodniško-ginekološkega oddelka Bolnišnice Slovenj Gradec mag. Marjan Lužnik.

Poleg te uspešne in zelo koristne solidarnostne akcije so ob 40-letnici ocenili svoje delo kot zadovoljivo na več področjih: dobro so sodelovali z velenjskim Zavodom za zaposlovanje – pomagali so pri zaposlitvi in v tem času niso imeli nobenega brezposelnega člana oz. članice; dobro so sodelovali

s Centrom za socialno delo Velenje in Mozirje; uredili so indukcijsko zanko v cerkvi v Skornem pri Šoštanju; za članice in člane so organizirali predavanja, delavnice, izlete, piknike, športna tekmovanja; na sedežu društva je deloval eden od servisov za slušne aparate .... V tem času so sredstva za plače zaposlenih v društvu zagotavljale Mestna občina Velenje, Občina Šoštanj in Občina Šmartno ob Paki. Šest občin iz Zgornje Savinjske in Zadrečke doline pa so prispevale sredstva za pokrivanje materialnih stroškov. Za financiranje dejavnosti so dobivali sredstva iz sklada FIHO.

Dne **23. 6. 2003** je društvo prejelo odločbo o statusu invalidske organizacije.

**Leta 2004** je društvo odkupilo prostore na Efenkovi 61 v Velenju, v katere se je iz prostorov na cesti Bratov Mravljak 1 preselilo leta 1998.



*Prvič uprizorjena igra v senci (vsak igralec ima senco tolmača) na Mednarodnem dnevu gluhih v Velenju*

**29. septembra leta 2007** je organizacijo **mednarodnega dneva gluhih** prevzelo velenjsko Društvo gluhih in naglušnih. Udeležencem so pripravili sprejem pri županu Srečku Mehu, svečano prireditev in ogled mesta, Muzeja na Velenjskem gradu, Muzeja premogovništva ter družabno srečanje. Tudi za to prireditev je organizacijo uspešno prevzela Darja Fišer.

Takratni predsednik Zveze gluhih in naglušnih Slovenije Franc Planinc je v svojem nagovoru udeležencem mednarodnega dneva opozoril na vrsto težav, ki so še vedno spremljale gluhe in naglušne v naši državi. Izpostavil je izobraževalni sistem, ki je bil do gluhih zelo nenaklonjen, zato je bila izobrazba izredno nizka, poslednično pa tudi njihov socialni položaj. Prav tako so bili omejeni pri dostopu do javnih informacij, komunikacijske ovire pa so jih potiskale v socialno izključenost. Glede zakona o izenačevanju možnosti invalidov, ki so ga čakali že več kot deset let, je takratni sekretar Zveze gluhih in naglušnih Slovenije Aljoša Redžepovič povedal, da bo sprejet v letu 2007 ali v začetku naslednjega leta. Povedal je tudi, da bo ta zakon odpravil dotedanjo diskriminacijo gluhih, ki so jo povzročali takrat veljavni zakoni in predpisi.

V tem času je bilo v Sloveniji 2000 ljudi, ki so bili gluhi od rojstva, 40.000 do 50.000 ljudi je bilo naglušnih, 89 % gluhih je imelo dokončano največ poklicno šolo, 1 % gluhih je imelo višjo ali visoko izobrazbo. 79 % upokojenih gluhih je prejelo manj kot 400 € pokojnine (Dnevnik 1. 10. 2007, stran 31, Zlatka Strgar).

**29. aprila 2008** je bila v društvu posebna slovesnost, saj so članu **Martinu Poljanšku** podarili brezžični FM sistem. Za to donacijo so se v društvu odločili iz več razlogov: naglušne osebe so do svojega 15. leta starosti upravičene do novega slušnega aparata vsaka tri leta, nato šele vsakih šest let, kar potrebam mladostnikov ne zadošča; prav tako si morajo sami v celoti kriti stroške nadstandardnih slušnih aparatov. Martin Poljanšek je bil kljub svoji težki okvari sluha zelo prizadeven dijak in FM naprava mu je omogočila boljšo slišnost pri predavanju v šoli. Polovico sredstev te drage, a zelo koristne naprave, je prispeval Odbor naglušnih ZDGNS, za drugo polovico pa so se dogovorili z velenjskim Društvom gluhih in naglušnih.

**Od leta 2009 do leta 2010** je društvo vodil **predsednik Brane Kulovic**.

**V letu 2010** je društvo organiziralo začetni tečaj znakovnega jezika, predavanja (potopisno in ob dnevu žena – o pomenu in zgodovinskem izvoru tega praznika), skupina za naglušne je nadaljevala s svojimi rednimi mesečnimi srečanji, z zavodom Racio iz Celja je sodelovalo pri vključevanju oseb z okvaro sluha v programe zaposlitvene rehabilitacije in pri iskanju ustrezne zaposlitve zanje, na športnem področju pa so se članice in člani udeležili državnega prvenstva v odbojki v Mariboru. Ob praznovanjih (pust in dan žena) so organizirali družabno-kulturno srečanje.

**Sekretarka Marjana Rudolf je svoje delo v društvu zaradi upokojitve zaključila spomladi leta 2010.** V društvu so ji ob odhodu pripravili manjšo slovesnost, na kateri je povedala, da je v 18 letih njenega dela društvo precej povečalo svojo prepoznavnost v širšem lokalnem okolju. Prav tako je po njenem mnenju društvo uspešno izvajalo zastavljene programe: pristočasne aktivnosti

članov za preprečevanje socialne izključenosti; posebne socialne pomoči invalidom – kompenzacija invalidnosti, usposabljanje za aktivno življenje in delo, rehabilitacija, izobraževanje, pomoč pri premagovanju komunikacijskih ovir, informiranje.

**19. aprila 2010** je delo sekretarke društva prevzela **Urška Jakop**, ki je po poklicu socialna delavka. V času njenega dela so naprednejše tehnologije omogočile še hitrejši prenos informacij in več možnosti za izboljšave na vseh ravneh dela.

Razvoj elektronskih internetnih medijev je omogočil tudi cenovno dostopnejšo tehnologijo (osebni računalniki, mobilni telefoni) gluhim in naglušnim in s tem lažjo komunikacijo z okoljem in možnost hitrejšega pridobivanja najrazličnejših informacij. Z opaznim razvojem in razmahom internetnih socialnih omrežij (spletni forumi in klepetalnice, facebook) se je prav tako povečala možnost za širitev njihove socialne mreže.

V tem letu je društvo izvajalo **osem posebnih socialnih programov**: usposabljanje za aktivno življenje in delo ter preprečevanje socialne izključenosti gluhih in naglušnih, usposabljanje za aktivno življenje in delo ter preprečevanje socialne izključenosti gluhoslepih, psihosocialno pomoč –osebno asistenco, informativno dejavnost, kulturo gluhih, rekreacijo in šport, ohranjanje zdravja ter usposabljanje staršev in svojcev o gluhoti in komunikaciji.

**V letu 2011** je društvo še naprej izvajalo vseh **osem posebnih socialnih programov**. V januarju 2011 se je zaključil 40-urni začetni tečaj slovenskega znakovnega jezika, ki ga je uspešno zaključilo šest udeležencev.

Od decembra 2011 do konca junija 2012 je bila v zaposlitveno rehabilitacijo v društvu vključena oseba z okvaro sluha, od meseca julija pa do konca leta pa je bila ista oseba vključena v program javnih del kot pomoč društvu pri organiziranju in izvajanju njegovih dejavnosti.

**V januarju tega leta je predsednica Erika Grobelnik zaradi bolezni prekinila s svojim delom v društvu**, zato je predsedniška dela in naloge začasno po pooblastilu prevzel **podpredsednik Franc Forštner** in jih po potrditvi na letnem zboru članov v marcu tega leta tudi uradno prevzel za čas do rednih volitev v letu 2013.

**Septembra 2011** smo sodelovali na Pikinem festivalu, kjer je imelo društvo svoj razstavni prostor, na katerem so obiskovalci dobivali informacije o problematiki okvare sluha, kulturi in komunikaciji gluhih, uporabi znakovnega jezika in tehničnih pripomočkov ter o pomenu in dejavnostih društva. **Decembra 2011** je izšla prva številke letnega glasila društva z naslovom Glas tišine.

V letu 2012 so bili posebni programi izvedeni v enakih okvirih kot v letu 2011, le da je program usposabljanje za aktivno življenje in delo ter preprečevanje socialne izključenosti gluhoslepih združen s programom gluhih in naglušnih. V mesecu septembru se je osemindeset članic in članov udeležilo praznovanja mednarodnega dne in 50-letnice krškega društva gluhih in naglušnih – oboje je organiziralo to društvo. Podeljeni so bili tehnični pripomočki, razdeljenih je bilo tudi kar precej prehrabnih paketov za socialno šibkejše, izvedeni so bili tudi obiski na domu. V decembru je izšla druga številka letnega glasila Glas tišine.



*Pohod na Lubelo 2012*

V letu 2012 so se že začele priprave na praznovanje 50-letnice društva in se nadaljevale v začetku leta 2013.

## Kronološki pregled delovanja sekretarjev in predsednikov društva od leta 1963 do danes

### Sekretarji:

Rudolf Bolha	1963 – 1972
Ivan Marovt	1972 – 1977
Ljudmila Pečnik	1977 – 1978
Franc Teran	1978 – 1979
Fanika Harej	1979 – 1981
Jana Zajšek	1982 – 1983
Marjana Senica	1983
Darinka Meh	1984 – 1992
Marjana Rudolf	1992 – 2010
Urška Jakop	2010 – danes

### Predsedniki:

Rudolf Kešpret	1963 – 1965
Erika Grobelnik	1965 – 1974
Bela Krenos	1974 – 1979
Jana Zajšek	1979 – 1980
Dragica Oštir	1980 – 1981
Bela Krenos	1981 – 1983
Stanko Kolar	1983 – 1985
Marjan Praprotnik	1985 – pol leta
Ciril Grobelnik	1985 – 1987
Igor Mežnar	1987 – 1993
Erika Grobelnik	1993 – 2009
Brane Kulovic	2009 – 2010
Erika Grobelnik	2010 – 2013
Franc Forštner	2013 -



*Urška JAKOP,  
sekretarka Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje*

## Delo Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje danes

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje danes deluje na področju desetih občin Šaleške in Zgornje Savinjske doline: Mestne občine Velenje ter Občin Šoštanj, Šmartno ob Paki, Mozirje, Nazarje, Rečica ob Savinji, Gornji Grad, Ljubno ob Savinji, Luče in Solčava.

Je samostojna, neprofitna, nestrankarska invalidska organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu ter si prizadeva za enakopraven položaj in pravice gluhih, naglušnih in gluhoslepih. V društvo se ljudje vključujejo prostovoljno in trenutno je evidentiranih približno 400 članov in članic. Večina od vključenih so odrasle osebe z okvaro sluha. Društvo je za člane na nek način njihov drugi dom. Omogoča jim razvijanje pozitivne identitete, ustvarjanje specifične kulture gluhih, uporabo svojega jezika, svoje socialno okolje in lažjo integracijo.

Gluhota je nevidna invalidnost, saj jo okolica zazna šele ob komunikaciji s posameznikom, ki je zelo otežena. Osebe z okvaro sluha so zato pogosto izrinjene iz družbenega dogajanja, socialni stiki pa so osiromašeni. To pri njih povzroča osamljenost, občutke izolacije in nagibanje k umiku v svoj svet – v svet tišine. Različne oblike informacijske blokade povzročajo njihovo socialno segregacijo, kar še dodatno povzroča težave na psihosocialnem področju.

Temeljni cilj združevanja oseb z okvaro sluha je ustvarjanje možnosti za enakopravno in čim bolj popolno vključevanje v življenjsko, delovno okolje in družabno življenje ter posredovanje pravih in pravočasnih informacij s področja

zakonodaje, izobraževanja, pravic in dolžnosti. Vse informacije, izobraževanja in predavanja so tolmačena v slovenski znakovni jezik, za naglušne je prostor opremljen z indukcijsko zanko. S tem ustvarjamo pogoje za enakopraven položaj in možnosti za uveljavitev njihovih pravic v širšem družbenem prostoru.

V društvu se za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom izvajajo posebni socialni programi in ostali projekti, ki jih uporabniki soustvarjajo in so odsev njihovih posebnih potreb. Z njimi izpolnjujemo zastavljene cilje in poslanstvo društva. Ti programi so naravnani tako, da vsebujejo dodaten vidik, ki ga javne in druge službe ne upoštevajo – to je pomoč pri premagovanju komunikacijskih ovir, poudarek je na individualni pomoči v njim razumljivi komunikaciji ter pomoč pri socialnem vključevanju.

Vsebinsko programi zagotavljajo varovanje pravic, socialni razvoj, vplivajo na razvoj medčloveških odnosov in na kakovost življenja posameznika, njihovih družin, njihovega dostojanstva in neodvisnega življenja. Zato so ti programi dopolnitev storitvam javnih služb in minimalni državni skrbi in jo velikokrat tudi nadomeščajo na številnih področjih življenja in dela.

Z njihovim izvajanjem opozarjamo državne institucije na posledice gluhot: na okrnjeno dostopnost do informacij, slabo socialno varnost in težave v rednem izobraževanju, zaposlovanju ter vključevanju v življenjski prostor.

## 1. Usposabljanje za aktivno življenje in delo ter preprečevanje socialne izključenosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih

Program prispeva k izboljšanju izenačevanja možnosti oseb z okvaro sluha za neodvisno življenje in nudi oporo pri vključevanju v družbeno okolje. Oviranost uporabnikov v komunikaciji, nevidna invalidnost, nizka stopnja osveščenosti o njihovih pravicah in nerazumevanje informacij s strani izvajalcev javnih storitev povečajo socialno izključenost. V okviru tega programa uporabnikom in njihovim družinam ter svojcem nudimo osebno pomoč pri soočanju s težavami, stiskami in pri reševanju nepredvidenih situacij. Gre za opredelitev in pomoč pri prepoznavanju socialne težave ali stiske in oceno možnih rešitev, seznanjanje uporabnikov s socialno varstvenimi storitvami, dajatvami, pravicami in obveznostmi ter predstavitev mreže izvajalcev, ki lahko uporabniku nudijo



*Računalniški tečaj v sodelovanju z Ljudsko univerzo Velenje*

pomoč ter skupno iskanje možnih rešitev njegovih težav. Nudimo pomoč pri pisanju prošenj, izpolnjevanju obrazcev, iskanju stanovanja, zaposlitve ....

Osebe z okvaro sluha in tudi vida so zaradi komunikacijske oviranosti oškodovane, odrinjene pri sporazumevanju in dostopu do informacij v slovenskem jeziku, zato program zajema tudi ozaveščanje z obstoječimi možnostmi, ki so jim na voljo za pomoč pri uveljavljanju pravic, z novostmi na področju zakonodaje, prekvalifikacije, dodatnim izobraževanjem in nadaljnjim šolanjem, blaženje socialnih posledic gluhoti ali naglušnosti, seznanjanje uporabnikov s tehničnimi pripomočki in njihovo dostopnostjo. Njihov materni jezik je kretnja, ki pa zajema bistveno manj znakov, kot je besed. Zato skušamo v okviru delavnic funkcionalnosti slovenskega jezika gluhim osvežiti kretnjo in razumevanje slovenskega knjižnega jezika in razložiti nerazumljene besede. S programom pomagamo širiti besedni zaklad v besedi in kretnji. Posledica je izboljšanje informiranosti oseb z okvaro sluha. Mesečno potekajo predavanja ali okrogle mize z različnimi temami, tedensko potekajo družabna srečanja članov, naglušni pa se dvakrat mesečno srečujejo v skupini za samopomoč. Preko druženja in koristnega preživljanja prostega časa preprečujemo socialno izključenost in osamljenost. Izvajamo tudi aktivnosti, ki pripomorejo k ohranjanju zdravja ter dobrega psihofizičnega počutja ter rehabilitacije posameznikov. Uporabnikom v sodelovanju z ZDGNS omogočamo subvencionirano koriščenje počitniških zmošnjivoti v Kranjski Gori, Moravskih Toplicah, Fiesi in Piranu, socialno ogroženim pa brezplačno letovanje. Za potrebe usposabljanja svojcev in zunanjih ljudi organiziramo tečaje slovenskega znakovnega jezika in predavanja o gluhoti ter komunikaciji.

Namen programa je usposabljanje oseb z okvaro sluha za aktivno, samostojno življenje in delo ter preko informiranja o novostih in zanimivostih z vseh življenjskih področij, seznanjanja z novimi besedami in kretnjami izboljšati pismenost in razumevanje. Pomemben cilj je krepitev samozavesti in samopodobe ter sprejemanje samega sebe. Poudarek pa je tudi na neformalnem druženju in koristnem preživljanju prostega časa. Eden izmed pomembnih ciljev je doseganje večje enakovrednosti pri vključevanju v življenje in delo, prepoznavanje in reševanje osebnih stisk preko vključevanja posameznika v proces soustvarjanja rešitve. V okviru tega uporabnikom nudimo osebno asistenco in psihosocialno pomoč. Trudimo se dosegati tudi zagotavljanje pravic oseb z okvaro sluha ter, preko povezovanja z lokalno skupnostjo, njihovo večjo socialno vključenost. Tudi starše in svojce želimo



*Predavanje o novi socialni zakonodaji*

osveščati o možnostih, pravicah in jim nuditi oporo, pomoč. Prav tako želimo izboljšati skrb za zdrav način življenja ter psihofizično kondicijo uporabnikov.

S programom se izboljšuje življenje uporabnikov, pomaga se jim pri enakovrednem in samostojnem vključevanju v življenje in delo ter nudi pomoč pri prepoznavanju problemov in iskanju poti za reševanje težav.

## 2. Informativna dejavnost

Posledice okvare sluha se najbolj kažejo na področju sporazumevanja, dostopnosti do komunikacij in informacij ter pri aktivnem vključevanju v življenje in delo v družbi. Mediji niso prilagojeni posebnim potrebam oseb z okvaro sluha, zato s tem programom premagujemo komunikacijske ovire. Zaradi komunikacijske oviranosti, nerazumljenih tujk in vsebine so osebe z okvaro sluha v neenakopravnem položaju v primerjavi s slišječimi. Program zajema navezovanje stikov in sodelovanje z različnimi institucijami in lokalno skupnostjo. Uporabnike in širšo javnost redno obveščamo o aktivnostih v društvu ter tudi o pravicah in posebnih potrebah te populacije. Člane o dejavnostih društva in njihovih pravicah obveščamo preko obvestil na oglasni deski v društvu, elektronske pošte, javnih medijev (lokalna televizija in teletekst), časopisnih člankov v lokalnih časopisih Naš čas, Savinjske novice in reviji Iz sveta tišine, pisno preko pošte, z sms sporočili, na sestankih in na predavanjih. Prav tako pa želimo širšo javnost preko predstavitev in prispevkov v medijih seznaniti s problematiko okvare sluha in pravicami, ki pripadajo tem ljudem. Program zajema tudi sodelovanje pri oblikovanju prispevkov na spletni strani ZDGNS, sodelovanje v oddaji Prisluhnimo tišini in pri ustvarjanju časopisa



Interno glasilo GLASTIŠINE



Spletna stran  
<http://www.mdnjvelenje.si/>



Stojnica na festivalu prostovoljstva v  
Mestni občini Velenje

Iz sveta tišine, izdajo zgibank in lastnega glasila Glas tišine. V okviru tega programa deluje tudi spletna stran društva in profil na facebooku.

Namen programa je, uporabnikom omogočiti dostop do informacij v njim razumljivem znakovnem jeziku in z uporabo ustreznih tehničnih pripomočkov.

Cilj programa je pravočasna in pravilna informiranost ter s tem večja možnost vključevanja v slišče okolje, lažji dostop do zaposlitve in izobraževanja. Prav tako je treba širšo javnost seznaniti z aktivnostmi in dejavnostmi v društvu ter spregovoriti o problematiki okvare sluha ter o specifičnih potrebah gluhih, gluhoslepih in naglušnih oseb. V ta namen organiziramo različna predavanja ter predstavitve dejavnosti društva tudi v lokalni skupnosti.

Tako s programom neposredno povečujemo osveščenost družbe o osebah z okvaro sluha, njihovih pravicah, potrebah in možnostih ter aktivnostih društva, posredno pa s tem seznanjamo tudi uporabnike programa. S programom se dviguje prepoznavnost slovenskega in mednarodnega znakovnega jezika. Odpravlja se diskriminacija, ustvarjajo se enake možnosti in opolnomočenje invalidov z informacijami.

### 3. Kultura gluhih

Kultura je področje, kjer se lahko osebe z okvaro sluha udeležujejo, popestrijo dogajanje in pokažejo svoje izrazne sposobnosti. V Sloveniji je dobila poseben pomen s priznanjem znakovnega jezika. Druženje s sebi enakimi, pridobivanje informacij, izmenjave izkušenj so za osebe z okvaro sluha izrednega pomena, saj so sproščeni in pozabijo na svoje težave. Zaradi komunikacijskih ovir gluhe in naglušne osebe težje sodelujejo z ostalimi amaterskimi gledališkimi skupinami. Program obsega vključevanje v kulturne aktivnosti, pripravo gledaliških predstav, deklamacij, obeleževanje pomembnih kulturnih in ostalih dogodkov, različne ustvarjalne delavnice in predavanja.



*Udeležba članov v gledališki delavnici*

Člani se udeležijo gledališke in filmske delavnice. Gledališka skupina Graščaki ob različnih priložnostih pripravi krajše gledališke predstave, sodelujejo tudi na gledališkem festivalu gluhih. Organiziramo prireditve ob kulturnih praznikih, dnevu žena, ob zaključku leta pripravimo kratek kulturni program. Sodelujemo s Knjižnico in Kulturnim domom. Program zajema tudi kulturne in strokovne ekskurzije po Sloveniji in tujini. Člani se udeležujejo kulturnih prireditev ostalih društev in mednarodnega dneva gluhih, v okviru katerega se javnost

opozori na nevidno invalidnost in na probleme te populacije. Kulturo gluhih pa skušamo prikazati tudi na prireditvah lokalne skupnosti.

Kulturna ustvarjalnost gluhih je posebna oblika izražanja njihove kulture z uporabo znakovnega jezika in se usmerja v gledališče, ples, filmsko in foto ustvarjalnost. Kulturni programi so pomembni za izobrazbeni in družbeni razvoj gluhih. Namen programa je, omogočiti članom z okvaro sluha udejstvovanje na kulturnih prireditvah, razvijanje talenta, možnost kulturnega izražanja in boljšo prepoznavnost kulture gluhih v družbi. Cilj programa je izražanje umetniških sposobnosti, povečevati splošno razgledanost in druženje s sebi enakimi. Duhovno in estetsko bogatijo, obenem pa razvijajo veščine in prirojen talent. Hkrati spodbujajo uporabo slovenskega znakovnega jezika, odkrivajo njegovo lepoto in izrazne možnosti. S programom se javnost opozarja na nevidno invalidnost – gluhoto in kulturo gluhih.

## 4. Rekreativna in šport

Rekreativna in šport sta eni glavnih oblik preživljanja družabnega življenja oseb z okvaro sluha v prostem času. Sta edino področje, kjer lahko gluhi, naglušni in gluhoslepi skoraj enakovredno merijo svoje moči s slišječimi vrstniki. Šport je pomembna oblika medsebojnega druženja, preko njega se lažje povezujejo s sliščečo populacijo. Zadovoljene so potrebe po igri, razvedrilu, sprostitvi in gibanju.

Program zajema različne športne panoge, krepitev psihofizične kondicije, organizacijo državnih prvenstev in sodelovanje na njih, prijateljska srečanja (tradicionalni ribolov), meddruštvena tekmovanja, udeležbo na drugih prijateljskih tekmovanjih, rekreativne in planinske pohode, plavanje, balinanje, tenis, keglanje. Veliko pozornosti namenjamo rekreaciji in druženju v naravi. Vsako leto je društvo organizator državnega prvenstva v eni izmed športnih panog ter meddruštvenega tekmovanja v ribolovu. V jesensko- zimskem času pa tedensko potekajo treningi članov v športni dvorani. Preko vseh teh aktivnosti je uporabnikom omogočeno medsebojno druženje s sebi enakimi. Športno-rekreativna aktivnost je za osebe z okvaro sluha veliko večjega pomena kot za sliščeče. Dobri športni rezultati in fizična kondicija krepijo samozavest in pozitivno vplivajo na splošno počutje. Z vključitvijo v program je zagotovljena tudi aktivna raba prostega časa.

Cilji programa so: socializacija, integracija v slišče okolje, ohranjanje in izboljšanje zdravja, ohranjanje psihofizične kondicije, razvijanje osebne iniciative in vztrajnosti, pridobivanje samozavesti, spoznavanje novih ljudi, prilagajanje družbi in okolici, zadovoljevanje potreb po druženju in s tem sproščanju.



*Nogometna ekipa MDGN Velenje*



*Franc KOS,  
vodja samopomočne skupine*

## O skupini za samopomoč naglušnih

Skupina za samopomoč naglušnih je bila ustanovljena leta 1999 na pobudo strokovne delavke Zveze gluhih in naglušnih Slovenije Darje Holec po končanem seminarju v Radovljici. Tema tega seminarja je bila, kako si lahko sami pomagamo pri reševanju težav, ki jih prinaša naglušnost. Temeljni cilj te skupine je, da se v njej združujejo osebe z enakimi oziroma podobnimi življenjskimi težavami. Glavna naloga skupine pa je medsebojna pomoč, saj tako lažje odpravimo neko težavo, ki se nam samim zdi nepremagljiva. Medsebojno pa si pomagamo tako, da si svetujemo in drugim povemo o svojih izkušnjah o tem, kako se spopasti z našo invalidnostjo ali kakšno drugo težavo. Člani povedo svoje zgodbe o tem, kako so se začele njihove določene težave in kako so jih uspeli rešiti. Pri poslušanju teh zgodb lahko tako drugi člani koristno uporabijo te izkušnje.

V vseh teh letih, odkar deluje naša skupina v Društvu gluhih in naglušnih Velenje, je bilo naše druženje naravnano na izmenjavanje mnenj o tem, kakšne težave se najpogosteje pojavljajo pri dobavi slušnih aparatov in pri njihovi prvi uporabi. Člane smo tudi informirali o uporabnosti tehničnih pripomočkov – ti namreč skupaj s slušnim aparatom še dodatno izboljšajo slišnost. Prav tako smo v vseh teh letih obstoja naše skupine vplivali na določene občinske organe, da se spoštujejo pravice naglušnih pri vgradnji indukcijske zanke v javnih ustanovah – tako pri adaptiranih kot pri novozgrajenih.

V sklopu naših dejavnosti so potekala tudi različna srečanja in informiranje o problematiki naglušnosti po šolah in v domovih za varstvo odraslih, kjer so nas vedno radi sprejeli.

Vsako druženje je za nas naglušne zelo pomembno, saj pri tem dobimo veliko koristnih informacij, prenašamo pozitivne izkušnje na druge članice in člane v skupini in tudi na širši krog oseb z okvaro sluha.

Na tem mestu vabim vse naglušne, da se v čimvečjem številu udeležujejo naših srečanj – saj jim lahko skupina pomaga, da se iztrgajo iz samote, v katero jih zapira njihova gluhot.

## Mladost

Ko sem bil mlad,  
sem krave pasel rad.  
Večkrat ušle so tja,  
kjer jih nihče  
ni videl rad.



Po smrekah plezal,  
veverice lovil,  
lešnike trl, robide zobal,  
krave zgubil.

Kriv je bil pes,  
ki je zaspal.  
Jaz pa sem  
namesto čuvanja krav  
knjige bral.

Včasih tudi težko je bilo,  
ko misli mi zatavajo.  
Daleč nazaj v mladost,  
ki je b'la tudi naša otroška norost.

Franc Forštner

## Društvo smo ljudje...

...bivši predsedniki, sekretarji





*Stanko KOLAR,  
predsednik MDGN Velenje v obdobju 1983–1985*

Da, dolga je pot, ki jo je prehodilo Medobčinsko društvo za gluhe in naglušne Velenje. V letu 2013 praznuje 50 let svojega obstoja in njegov član sem že vse od njegove ustanovitve. Žal sem bil v času njegove ustanovitve še otrok in se tistih najbolj zgodnjih začetkov delovanja društva bolj malo spominjam.

Leta 1962 sem prvič stopil v šolo, ki je bila takrat še v Radmirju. Po prvem zdravniškem pregledu sta učiteljica in zdravnica opozorili moje starše, da imam zelo močno okvaro sluha. Od takrat sva se z očetom šest let vozila v Ljubljano na Polikliniko, najprej na zdravljenje, nato vsaka dva tedna še na govorne vaje. Dobil sem tudi prvi slušni aparat, kar je bilo za tiste časa prava redkost. Za očeta je bilo vse to zelo obremenjujoče – meni pa je zelo koristilo, saj se danes lahko dobro pogovarjam s slišječimi ljudmi.

Zaradi vseh teh težav sem dokončal samo pet razredov osnovne šole in se zaposlil v tovarni GLIN Nazarje. Kmalu sem se vpisal v Ljudsko univerzo in ob delu dokončal osemletko, nato pa še lesarsko tehnično šolo. Veliko svojega prostega časa sem porabil za različna dodatna izobraževanja – hodil sem na predavanja s področja gasilstva, opravil še dva tečaja (za delo radioamaterja in kinooperaterja) in vozniški izpit B kategorije. Na vseh predavanjih sem bil s strani predavateljev deležen veliko razumevanja za moje težave, povezane z okvaro sluha.

Leta 1963 smo v velenjski in mozirski Občini začeli s samostojnim delom, saj tedanje celjsko društvo gluhih, ki je vključevalo tudi ljudi z okvaro sluha iz Zgornje Savinjske in Šaleške doline sčasoma ni več zmoglo opravljati dela na celotnem teritoriju. Pri ustanovitvi društva so največ organizacijskega dela opravili člani sami in starši gluhih otrok ter tajnika Rudi Bolha in Ivan Marovt. Oba sta imela težave s sluhom in oba sta bila aktivna tudi pri drugih društvih. Takrat sem se udeleževal predvsem izletov, ki jih je organiziralo društvo.

V času, ko je bila tajnica društva Jana Zajšek, sem bil član upravnega odbora, nato pa dve leti predsednik društva. S selitvijo društva iz Šoštanja v Velenje in s prihodom nove tajnice se je delovanje društva močno spremenilo. Člani iz Zgornje Savinjske doline smo se počutili odrinjene in nekaj let je bila zato prisotna želja, da

bi imeli svoje lastno društvo. Po prihodu sedanje tajnice Urške Jakop je upanje, da se bodo razmere izboljšale. S svojo prisotnostjo in s pomočjo pri organizaciji različnih predavanj in srečanj, ki bi potekala v naši lepi dolini, bom skušal kar največ doprinesti k temu.

Ob prebiranju tegale mojega sestavka se mi je utrnila misel, da je čas od začetkov delovanja društva pa do današnjih dni zelo hitro minil. Vmes so bila poleg lepih doživetij tudi obdobja hudih preizkušenj in bolečih izgub mojih bližnjih. A življenje teče naprej, zato je najbolje, da ohranimo veder in optimističen pogled na prihodnost.

Moja razmišljanja o času od nastanka našega društva pa do danes bi rad zaključil z željo, da bi se podali v prihodnjih petdeset let z dobrovoljnostjo, delovnim poletom – in s toplim stiskom rok!



*Jana MAIER,  
predsednica MDGN Velenje v obdobju od 1979 do 1980  
in sekretarka v obdobju 1982 do 1983*

Članica društva sem že od otroških let, ko me je v začetku delovanja društva "našel" gospod Bolha. Po Šaleški in Savinjski dolini je iskal gluhe in naglušne. Bilo nas je kar lepo število. Teh začetkov se spominjam bolj "megleno", saj sem bila stara 6 let, ko naju je z bratom mama včlanila v društvo. Brat je bil takrat že v Ljubljani v zavodu za gluhe.

Ko sem bila že v službi, v Velenju, me je gospod Ivan Marovt predlagal za predsednico društva. Sprejela sem to funkcijo, ker ravno ni bilo nobenega drugega kandidata. Delo tajnice je opravljala gospa Fanika Harej iz Florjana pri Šoštanju. Njeno delo je bilo honorarno, ker takrat še ni bilo profesionalnih tajnikov. Društveno pisarno smo imeli v stari stavbi v Šoštanju. To je bil zelo majhen prostor, kjer smo se gluhi zbirali enkrat na teden. Pogosto je bilo kar pretesno za vse.

Žal je tajnica Fanika Harej odpovedala delo in sem jaz za silo prevzela njeno delo. Predsednik je bil Stanko Kolar iz Savinjske doline. Priznati moram, da je bilo delo tajnice za mene precej naporno. Družina, služba, vožnje sem ter tja, delo v društvu, seminarji, sestanki v Ljubljani. Takrat tudi ni bilo tolmačev, ki bi pomagali nam gluhim. V Velenju nismo imeli nobenega tolmača. Otroci gluhih staršev so bili premajhni, da bi nam tolmačili. Tudi meni ni bilo lahko pri delu, obiskovanju uradnih

oseb na občini, socialni službi v Velenju in Mozirju. Še zdaj se dobro spominjam, kako so bili prijazni, "razumevajoči", samo kimali so, obljubljali, naredili pa bolj malo! Jasno, takrat smo bili še nekako bolj v "povojih", čeprav smo obstajali že nekaj časa. Prvotna srečanja so bila v gostilnah, česar se vsi dobro spominjamo. Zdaj pa smo se nenadoma "dvignili" in borili za pravice in prostor, ki bi nam pripadal!

V društvo mi je uspelo pridobiti logopedinjo Nevenko Ocepek. Bila je zelo aktivna, učila se je kretenj, pomagala gluhih, ki so potrebovali pomoč. Nameravala je postati tolmač. V tistem času so na Zvezi gluhih in naglušnih v Ljubljana sklenili, da morajo društva začeti zaposlovati tajnike, ki bodo redno delali v društvih. Nevenka Ocepek je pri tem zelo pomagala in za to delo pridobila svojo prijateljico, ki je bila učiteljica v osnovni šoli v Šoštanju. To je bila Darinka Meh, ki se je v delo zelo intenzivno vključila. S tem ne mislim samo na njeno delo kot tajnice, ampak tudi njeno prilagajanje gluhih. Postala je res "duša" društva in ostala vsem v trajnem spominu. Njej je tudi uspelo pridobiti prvi prostor za nas v Velenju.

Opisala sem kratko "zgodovino" društva v tistem času, ko sem delovala kot tajnica in predsednica. Kljub težavam mi je uspelo, da sem delo izpeljala solidno in "krmarila" z društvom ob pomoči vseh, ki so delovali. Preveč je vseh, da bi jih naštel. Največ pomoči sta mi dajali Erika Grobelnik, Nevenka Ocepek in tudi vsi drugi.



*Marjana RUDOLF,  
sekretarka MDGN Velenje od 1992 do 2010*

V Društvu gluhih in naglušnih Velenje, takrat se je imenovalo Društvo slušno prizadetih, sem se redno zaposlila leta 1992, po smrti takratne sekretarke Darinke Meh. Prej sem tam delala preko javnih del po stečaju mojega podjetja. Takrat je društvo imelo sedež v prostorih Zveze društev upokojencev Velenje na Cesti Bratov Mravljak. V najemu smo imeli malo pisarno in enkrat tedensko še dvorano za družabna srečanja, predavanja in druge aktivnosti. Ker smo bili s prostorom omejeni, naraščala je tudi najemnina, smo se odločili, da poskusimo priti do lastnih prostorov. S predsednico društva Eriko Grobelnik sva hodili od občine do občine in prosili župane za pomoč oziroma za dodelitev ustreznih prostorov. Možnosti skoraj ni bilo, zato smo prijavi investicijo za sofinanciranje Fundacije za sofinanciranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) in naslednje leto uspeli pridobiti takratnih 5

milijonov tolarjev, kar pa je bilo za nakup prostorov seveda premalo. Denar smo na banki vezali in pričeli z zbiranjem sredstev še preko donatorjev, srečelova, tudi lastnih prispevkov. Na Mestni občini Velenje so nam prisluhnilo in od njih smo uspeli odkupiti prostore v nekdanjem Domu učencev na Efenkovi cesti v Velenju. Prostori so bili potrebni popolne prenove. Zopet se je pričel lov za sponzorji, dela pa smo opravili v večini sami člani. Želela bi izpostaviti najbolj marljive: Brane Kulovic, Ciril Grobelnik, Jože Zajc, Peter Vršnik, Štefan Rudolf, Dragica Kovač, Slavka Vaupotič, Erika Grobelnik in drugi.

Tako smo se ob naši 35-letnici delovanja preselili v lastne prostore, kjer je društvo še danes. Pripravili smo tudi krajšo slovesnost, na kateri so sodelovali predvsem člani društva. Ob tem ljubileju smo izdali tudi Bilten.

Delo v novih prostorih je potekalo po programih, ki smo si jih zastavili in jih tudi izpolnjevali. Hitro se je bližalo štirideseto leto našega delovanja. Na upravnem odboru smo se dogovorili, da ga bomo obeležili malo drugače. Sklenili smo, da bomo izvedli humanitarno akcijo zbiranja sredstev za nakup aparata za zgodnje odkrivanje gluhot pri dojenčkih. Akcija je bila zelo odmevna, saj sta nam na pomoč priskočila trgovsko podjetje ERA in časopis Naš čas. Tako smo na naši proslavi ob štiridesetletnici delovanja društva ček v vrednosti milijon dvestotrinajst tisoč tolarjev podarili bolnici Slovenj Gradec.

Še naprej smo v društvu izvajali zastavljene programe, predvsem tiste, ki so jih želeli člani in članice: najrazličnejša predavanja, delavnice, tečaj računalništva, gledališke predstave, izleti, letovanja, športne aktivnosti in drugo.

V letu 2007 smo bili organizatorji mednarodnega dneva gluhih. Prireditev je lepo uspela, prišlo je okrog 1000 gluhih in naglušnih iz celotne Slovenije.

Delo smo nadaljevali po ustaljenih programih. Prišlo je leto 2010, ko sem se upokojila. Vseeno pa mi je ob naključnem srečanju s katerim od nekdanjih članov prijetno, ko mi rečejo, da me pogrešajo.

Vsem želim dobro delo, naj ne pozabijo, da so tam predvsem za gluhe in naglušne, ki potrebujejo pomoč.



## V našem društvu se vedno kaj dogaja...

Naše društvo Velenje praznuje 50. obletnico. V društvu se je dogajalo veliko zanimivega, veliko kulturnih stvari, zato smo povprašali člane, kaj mislijo o velenjskem Društvu za gluhe in naglušne.



*Denis IBRIŠIMOVIC (član društva)*

*»V društvu se dobro počutim, zato ga rade volje obiščem. Tam imam veliko prijateljev, s katerimi se lahko pogovarjam. Društvo mi nudi veliko pomoči, znanja in druge stvari. Tukaj sem kratek čas, zato ne vem, kaj se je dogajalo prej in kakšne so imeli plane, aktivnosti. Moj lepi spomin na društva je, da smo se s prijatelji velikokrat pogovarjali in se hecali. Želim, da bi v društvo prišlo veliko gluhih. Organizirajte čim več izletov.«*



*MARJAN PRAPROTNIK (član društva)*

*»V društvu se rad družim s prijatelji. Zelo rad prihajam sem zaradi družbe in dobrega počutja. Lepe spomine imam na različna tekmovanja: streljanje, šah, kegljanje. Želim, da bi društvo organiziralo čim več izletov, zabav (piknik) in naj pride čim več gluhih.«*



*ALEŠ FAJFAR (predsednik za šport)*

*»Društvo mi veliko pomeni, ker mi nudi veliko znanja in možnost, da se lahko družim s prijatelji in da smo povezani. Dobre volje prihajam v društvo zaradi družbe, da dobim čim več informacij in da malo pomagam tajnici. Lepe spomine imam na zaključne zabave za novo leto. Želim si, da se bi dobro razumeli, sodelovali in napredovali na boljše.«*



*Nevenko TOPIČ (član društva)*

*»Veliko mi pomeni, da društvo obstaja dolga leta in da smo povezani. Pričakujem, da bi v društvo prišlo čim več gluhih, da bi se vedno dobro razumeli in veliko družili. Lep spomin imam na tekmovanje, ko smo dobili pokal in dobro igrali kot uigrana ekipa. Želim, da bi bilo v družbi čim več dobre volje in pozitivne energije. Želim tudi, da bi tudi društvo napredovalo in da bi ostali vedno povezani.«*



*Franc FORŠTNER, predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje od marca 2013*

*»Meni veliko pomeni, da lahko nudim pomoč članom, z njimi sodelujem, se povezujem. Rad prihajam v društvo, da vidim člane, se s njimi pogovarjam in tudi povem, kakšne aktivnosti bomo imeli. Želim, da bi tudi društvo napredovalo, več sodelovalo. Zlasti med mladimi, naj dobro držijo med sabo tudi naprej. Podpiram mlade, da bi prevzeli aktivnosti za posamezne programe in pri njih sodelovali.«*



*Žana Sušec, članica društva*

## Naj tudi jaz nekaj povem o našem društvu

»Društvo mi veliko pomeni, da smo povezani, da sodelujemo in se družimo. V društvo zelo rada prihajam, ker je prijetno družiti se in se pogovarjati s prijatelji. Tudi malo pomagam tajnici, da bo imela manj dela. Lepe spomine imam na zaključne zabave za novo leto v Žalcu.

Želim, da bi društvo še dolgo obstajalo, da bi napredovalo. Želim čim več medsebojnega sodelovanja, povezanosti in druženja čim več gluhih. Saj ne grizemo. Hehe .«

To so naša mnenje o društvu, kaj mislimo o njem. Me veseli, da obstaja že dolga leta in še vedno pomaga nam gluhim in naglušnih osebam. Še tako naprej!





*Jožica ATELŠEK, članica društva*

## MDGN Velenje – tudi moj drugi dom

Tako kot verjetno še marsikomu izmed nas mi društvo pomeni tudi nekako zatočišče, kadar mi je hudo, kadar se mi življenje, kakor domine sesuje in ga je spet treba sestaviti skupaj, pobirati koščke in jih postaviti na svoje mesto. Največkrat mi v tem pomagata Urška in Vlasta, ena z znanjem, druga s svojimi izkušnjami. Vedno, ko pridem na društvo, me pozdravita s svojim prijaznim nasmehom, si katero rečemo, ali bolje napišemo, in vsi problemi so videti manjši in lažje rešljivi.

V mnogih delavnicah, če mi je le dopuščalo zdravje, sem našla sprostitev. Ko vidiš, da so ujeti v tišino tudi drugi, da si lahko delimo izkušnje, je vse malo lažje. Nujno sem potrebovala svetleči zvonec, saj je prej veliko prijateljev zaman trkalo na moja vrata, zdaj je vse lažje.

Največje zadovoljstvo pa mi je seveda računalnik in vsa nesrečna sem, kadar ne morem na društvo, saj me v zadnjem času kar prepogosto zapušča zdravje, pa tako vseeno lahko poklepetam s svojimi prijatelji na društvu, jih prosim, če kaj potrebujem in me potolažijo, ko sem vsa nesrečna.

V moji denarnici je vsak mesec poplava in včasih mi pomagajo pridobiti kakšen paket hrane, da mi je bolje.

Vem, da bo prišel čas, ko bom večinoma ostajala v stanovanju, kajti multipla skleroza me znova in znova priklene, dotolče in sem vsaj nekaj časa priklenjena na stanovanje. Vendar se zdaj tega ne bojim več, ker smo v dobrem in slabem povezani preko računalnika.

Želim si, da bi še dolgo lahko prihajala na društvo, tam pozabila na svoje bolečine, spila še kakšno kavico, se nasmejala in odhajala domov s tistim lepim občutkom, da le nisem tako sama.



Nekoč je bila skupina žab, ki so organizirale tekmovanje. Njihov cilj je bil, doseči vrh visokega stolpa. Zbralo se je že veliko gledalcev, da bi si ogledali to tekmo in navijali. Tekma se je začela. Če smo iskreni: od gledalcev nihče ni verjel, da je možno, da bi žabe lahko priplezale do vrha stolpa. Vse, kar se je slišalo, je bilo: »Oh, kako naporno!!! NIKOLI jim ne bo uspelo!« ali »Tega res ne bodo zmogle. Stolp je previsok!« Žabe so začele obupavati. Razen nekaterih, ki so energično plezale naprej. Ljudje so še naprej vzklikali: »To je prenaporno! Tega nihče ne

zmore!« Vedno več žabam so popustile moči in so odnehale. Ampak dve žabi sta plezali dalje. Enostavno nista želeli odnehati! Na koncu so omagale vse, razen ene žabe, ki je z velikim naporom edina dosegla vrh! Ostale so seveda želele vedeti, kako ji je uspelo! Ena od njih je šla na stolp, da bi jo vprašala, kaj je naredila.

**Izkazalo se je:**

Zmagovalka je bila GLUHA!

**In nauk te zgodbe:**

Nikoli ne poslušaj ljudi, ki vedno vidijo le črno in pesimistično, kajti ukradli ti bodo najlepše želje in upanja, ki jih nosiš v svojem srcu!

Nikoli ne pozabi moči besed, kajti vse, kar slišiš in bereš, vpliva NATE in na TVOJE ravnanje!

**Zato:**

Bodi VEDNO NARAVNAN POZITIVNO!

**In predvsem:**

Naredi se GLUHEGA, če ti kdo reče, da ne boš mogel uresničiti svojih sanj!

# Mi jih uresničujemo že 50 let...



## **BILTEN ob 50 - letnici Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje**

### **Uredniški odbor:**

Darja FIŠER  
Urška JAKOP  
Franc FORŠTNER  
Vlasta FLORJAN

### **Izdano število izvodov:**

500 kosov

### **Lektoriranje:**

Asterix d.o.o.

### **Grafična zasnova in oblikovanje:**

Jana Janko

### **Tisk:**

Tiskarna Bizjak

Velenje, 29. 3. 2013